

**กระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถาน
ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัย
ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์**

ส.อ.วิระศักดิ์ สุคันธจันทร์

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

พ.ศ. 2550

**The Process of Vocational Skill Training for Apprenticed Students of
Enterprises under the Cooperation Project with Vocational Colleges
in Nakhon Sawan Province**

Sgt. Veerasak Sukantajun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2007

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของ
สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัย
ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

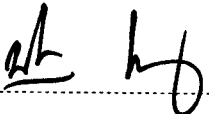
ชื่อและนามสกุล ส.อ.วีระศักดิ์ สุคันธจันทร์

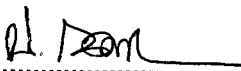
แขนงวิชา บริหารการศึกษา

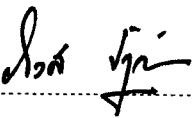
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร
2. อาจารย์ ดร.ราวดี ปฏิวัติวงศ์

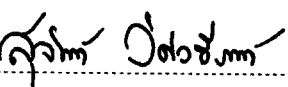
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปัญญา แก้วก้อย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ราวดี ปฏิวัติวงศ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวะธีรานนท์)

วันที่ 9 เดือน กันยายน พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ กระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ
ที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัย ส.อ.วีระศักดิ์ สุคันธจันทร์ ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร (2) อาจารย์ ดร.ราวดี
ปฏิวัตินศ์ ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ (2) เปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการจำแนกตามประเภทวิชา และ (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการและครูฝึกที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 162 คน จำแนกเป็นผู้ประกอบการ 81 คน และครูฝึกจำนวน 81 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า (1) สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก (2) สถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และ (3) ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานที่สำคัญ คือ ช่วงระยะเวลาในการฝึกงานตามที่หลักสูตรกำหนดไม่เพียงพอต่อการสร้างทักษะทางวิชาชีพ ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรขยายเวลาในการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการให้นานขึ้น

คำสำคัญ การอาชีวศึกษา การฝึกทักษะทางวิชาชีพ การฝึกงานในสถานประกอบการ

Thesis title: The Process of Vocational Skill Training for Apprenticed Students of Enterprises under the Cooperation Project with Vocational Colleges in Nakhon Sawan Province

Researcher: Sgt. Veerasak Sukantajun; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Thesis Advisors:** (1) Dr. Prayong Nouwabudra, Assistant Professor; (2) Dr. Rawadee Pratiwatwong; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this research were to: (1) study the operation of the process of vocational skill training for apprenticed students of enterprises under the cooperation project with vocational colleges in Nakhon Sawan Province; (2) compare the operation levels of the process of vocational skill training for apprenticed students of enterprises under the cooperation project with vocational colleges as classified by study program; and (3) study problems and recommendations concerning vocational skill training for apprenticed students.

The research sample consisted of 162 entrepreneurs and trainers participating in the cooperation project with vocational colleges in Nakhon Sawan province, classified as 81 entrepreneurs and 81 trainers all of which were obtained by systematic sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire developed by the researcher, with .96 reliability coefficient. The employed statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and t-test.

Research findings revealed that (1) enterprises under the cooperation project with vocational colleges in Nakhon Sawan province carried out the process of vocational skill training for apprenticed students at the high level in every aspect; (2) enterprises in the industrial arts type and those in the commerce type differed significantly at the .05 level in the overall operation of vocational skill training for apprenticed students; and (3) the main problem of vocational skill training for apprenticed students was that the apprentice duration as prescribed by the program was not sufficient for developing vocational skills; while the main recommendation was for lengthening the duration of vocational skill training.

Keywords: Vocational education, Vocational Skill training, Apprenticeship in Enterprise

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ราวดี ปฏิวดีวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณ และรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นางพรลณี ชัยรัตน์ นางสาวปิยวรรณ วรวิทย์รัตนกุล นายทองคำ ดิณะลา ดร.สุรพงษ์ พูลอิม นายธีรชัย คุ้มเขต และ ดร.รชณัฐ ไบบัว

ขอขอบคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุทัยธานี ผู้ประกอบการ และครูฝึกทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย จำนวน 10,000.- บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีขวัญและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์อย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

คุณประโยชน์ทั้งหมดที่พึงมีจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้สนใจในการศึกษา และขอขอบคุณงามความดีแต่ผู้มีพระคุณดังกล่าวทุกท่าน

วีระศักดิ์ สุคันธจันทร์

มิถุนายน 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษา.....	6
การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	13
การฝึกทักษะทางวิชาชีพของนักเรียนฝึกงาน.....	19
สภาพการจัดอาชีวศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากร.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทวิชา และความเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ.....	37
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินการตาม กระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ จำแนกเป็นรายด้าน.....	38
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามกระบวนการ การฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการวางแผนการฝึก จำแนกรายข้อ.....	39
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามกระบวนการ การฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ จำแนกรายข้อ.....	40
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามกระบวนการ การฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการควบคุม ดูแล จำแนกรายข้อ.....	41
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามกระบวนการ การฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกรายข้อ.....	42
ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามประเภทวิชา.....	43
ตารางที่ 4.8 รายการปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน จำแนกตามค่าความถี่.....	44
ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน จำแนกตามรายการปัญหา.....	45

ณ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....3

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นงานที่สำคัญและท้าทายเป็นอย่างยิ่งเพราะคนเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี และในบรรดาทรัพยากรมนุษย์นั้น กำลังคนระดับกลางซึ่งเป็นผู้มีการศึกษาในสายอาชีวศึกษาถือเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญสุด (คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ 2535 : 1)

การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือการผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิคให้มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้การผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพสอดคล้องกับความต้องการด้านกำลังคนในการพัฒนาประเทศ รัฐจึงได้กำหนดให้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้กว้างขวางและเสมอภาคยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชน สถานประกอบการ และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและฝึกวิชาชีพ โดยมุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือในการผลิตกำลังคนในสาขาอาชีพต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น (กรมอาชีวศึกษา 2541 :32)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2546) เป็นหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังคนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านช่างฝีมือและช่างเทคนิค โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาจัดสอนภาคทฤษฎีและการปฏิบัติเบื้องต้น ส่วนสถานประกอบการมีหน้าที่ฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพให้ผู้เรียนมีทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2545: 13-14)

นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2547 เป็นต้นมา สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด นครสวรรค์ ได้ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาในรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถาน

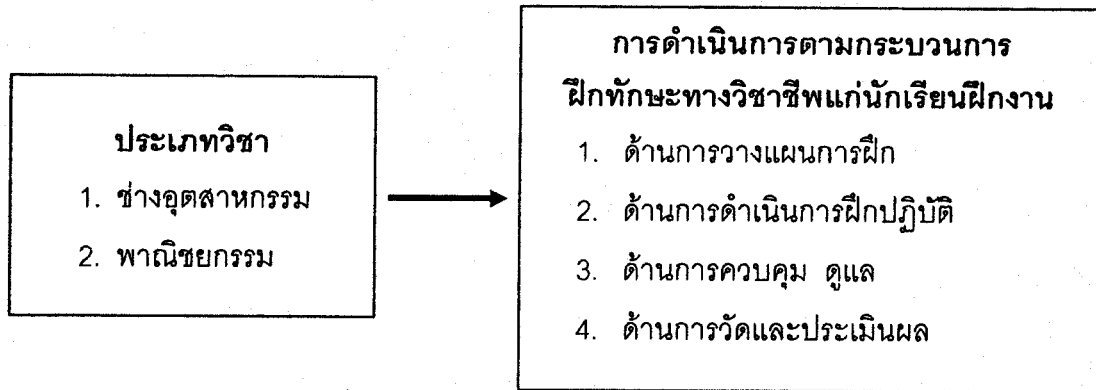
ประกอบการโดยให้นักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเข้ารับการฝึกทักษะทางวิชาชีพด้วยการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการตามโครงการความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัย โดยมีสถานประกอบการในจังหวัดนครสวรรค์ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 140 แห่ง นับถึงขณะนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพของนักเรียนฝึกงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการฝึกงาน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพให้แก่ นักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ จำแนกตามประเภทวิชา
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 23) แนวคิดกระบวนการบริหารการศึกษาของเซียร์ส (Sears อ้างถึงในสมยศ นาวิการ, 2526 : 38) และแนวคิดการบริหารโรงเรียนของสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administrators 1995 : 17-21) โดยนำมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการฝึก 2) การดำเนินการฝึกปฏิบัติ 3) การควบคุม ดูแล 4) การวัดและประเมินผล ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

สถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับสถานประกอบการประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน แตกต่าง

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ ประจำปีการศึกษา 2550 ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการและครูฝึกจากการบูรณาการกรอบแนวคิดในการจัดการอาชีวศึกษา โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการฝึก 2) ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ 3) ด้านการควบคุม ดูแล และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล

5.2 ประชากร

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้ประกอบการและครูฝึกในสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 162 คน จำแนกเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 81 คน และครูฝึกจำนวน 81 คน

5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ ประเภทวิชา จำแนกเป็น 1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และ 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

5.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ การดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนการฝึก 2) ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ 3) ด้านการควบคุม ดูแล และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพ หมายถึง การที่สถานประกอบการจัดการฝึกทักษะวิชาชีพให้นักเรียนฝึกงานของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

6.1.1 *ด้านการวางแผนการฝึก* หมายถึง การเตรียมแผนการฝึกอาชีพ การติดต่อประสานงาน การจัดทำตารางการฝึก การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง

6.1.2 *ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ* หมายถึง การเรียนรู้ของนักเรียนจากการปฏิบัติจริง การสร้างประสบการณ์ การแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ

6.1.3 *ด้านการควบคุม ดูแล* หมายถึง การกำกับติดตามดูแลการฝึกปฏิบัติงาน ให้นักเรียนฝึกงาน ในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนการฝึกงาน และบันทึกผลการปฏิบัติงานของนักเรียน

6.1.4 *ด้านการวัดและประเมินผล* หมายถึง การกำหนดเครื่องมือวัด การตัดสินการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานตามกำหนดเวลา

6.2 *ประเภทวิชา* หมายถึง กลุ่มรายวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำแนกเป็น 2 ประเภทวิชา คือ

6.2.1 *ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม* หมายถึง ประเภทวิชาที่ประกอบด้วย สาขาวิชาเครื่องกล สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง สาขาวิชาโลหะการ สาขาวิชาไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาการก่อสร้าง

6.2.2 **ประเภทวิชาพาณิชยกรรม** หมายถึง ประเภทวิชาที่ประกอบด้วย สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการขาย สาขาวิชาเลขานุการ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

6.3 **โครงการความร่วมมือ** หมายถึง การดำเนินงานตามข้อตกลงว่าด้วยการฝึกทักษะระหว่างวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์กับสถานประกอบการ ในการจัดการฝึกงานให้กับนักเรียน

6.4 **วิทยาลัย** หมายถึง วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์

6.5 **สถานประกอบการ** หมายถึง สถานที่ซึ่งผู้ประกอบการใช้ประกอบกิจการเป็นประจำที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ในการรับนักเรียนฝึกงาน

6.6 **ผู้ประกอบการ** หมายถึง เจ้าของหรือผู้จัดการในสถานประกอบการที่รับนักเรียนฝึกงานเข้าฝึกทักษะทางวิชาชีพ

6.7 **ครูฝึก** หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสถานประกอบการให้ทำหน้าที่เป็นผู้สอนภาคปฏิบัติให้แก่นักเรียนฝึกงาน

6.8 **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ ซึ่งกำลังศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในปีการศึกษา 2550

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

7.1 เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

7.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องโดย นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษา
2. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
3. การฝึกทักษะทางวิชาชีพของนักเรียนฝึกงาน
4. สภาพการจัดการอาชีวศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษา

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

1.1.1 ความหมายของการบริหาร

กิติมา ปรีดีติติก (2529: 6) กล่าวว่า การบริหารมักเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการจัดการดำเนินงานและการจัดกิจกรรม ทรัพยากร และวัตถุประสงค์ การบริหารจึงเป็นเรื่องค่อนข้างยุ่งยาก ซับซ้อน เพราะต้องเกี่ยวข้องระหว่างคน ความรู้สึกและจุดมุ่งหมายตลอดจนถึงกระบวนการและวิธีการที่จะช่วยให้องค์ประกอบต่าง ๆ บรรลุจุดประสงค์

สมบุญ อูปถัมภ์ (2532:6) ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า เป็นกระบวนการที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการอย่างมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประชุม รอดประเสริฐ (2533: 122) ได้กล่าวเน้นว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่บุคคลหรือกลุ่มนั้นกำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

คุนซ์ และ ดอลเนลล์ (Koontz และ Donnell อ้างถึงใน ศาสตราวุธ บุ่งทอง 2537: 10) ได้กล่าวว่า การบริหารได้มีการพัฒนาการมานานแล้วตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์ การรวมกลุ่มชนของเผ่าต่าง ๆ ย่อมมีการแบ่งระดับความสำคัญของบุคคลมีหัวหน้าและผู้ปฏิบัติตาม

มีการจัดลำดับขั้นตอนของอำนาจการบังคับบัญชาและมีการกำหนดอำนาจหน้าที่เฉพาะการบังคับบัญชา

เวบบอร์ (Webber อ้างถึงในศาสตราจารย์ บุ่งทอง 2537: 11) กล่าวว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์แต่ละฝ่ายที่จะมีความสำคัญไม่แพ้กันเพราะวิชาการความรู้หรือศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่มีศิลปะหรือประสบการณ์และความชำนาญในการปรับใช้ให้ตรงกับปัญหาและเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดด้วยแล้วย่อมจะไม่เกิดประโยชน์อันใด หรือกลับจะเป็นอันตรายด้วยซ้ำ

สรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน โดยการนำทรัพยากรการบริหารองค์การมาประกอบการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 กระบวนการบริหาร

นักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารและการจัดการไว้ดังนี้

ฟาโยล (Fayol อ้างถึงในมวงคล วานิก 2539: 22) กล่าวว่า กระบวนการบริหารและการจัดการเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมที่ต้องทำอยู่ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้า ถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ และกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานในอนาคต

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จได้ดี

3. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่าง ๆ ของผู้บริหารที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชาและควรติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด

4. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้าใจให้ได้ และกำกับให้ไปสู่จุดหมายเดียวกัน

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

ฟาโยล มีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ซึ่งสามารถใช้ได้กับการจัดการทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการจัดการงานอุตสาหกรรม หรืองานรัฐบาล ซึ่งการจัดการของฟาโยล นั้น สรุปได้เป็น POCCC ซึ่งหมายถึง

P (Planning)	หมายถึง การวางแผน
O (Organizing)	หมายถึง การจัดหน่วยงาน
C (Commanding)	หมายถึง การบังคับบัญชา
C (Co-ordinating)	หมายถึง การประสานงาน
C (Controlling)	หมายถึง การควบคุม

เชียร์ล (Sears อ้างถึงในสมยศ นาวิกาน 2526: 38) กล่าวถึง

กระบวนการบริหารการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดเค้าโครงการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งต่างๆ ไว้ให้แน่นอนรัดกุม (Organizing)
3. การวินิจฉัยสั่งการและมอบหมายงาน (Directing)
4. การประสานงาน (Co-ordinating)
5. การควบคุมและติดตามดูแลการปฏิบัติงาน (Controlling)

สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administrators, 1995: 17 - 21) ได้เสนอการจัดการศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การปฏิบัติงานในอนาคตให้ตรงเป้าหมายที่ต้องการ โดยกำหนดงานที่จะทำ วิธีทำและวัตถุประสงค์รายย่อยของงานนั้น ๆ ขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย
2. การจัดสรรทรัพยากร (Allocation of Resources) หมายถึง การแสวงหาและกำหนดตัวบุคคล งบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องจักรและการจัดการซึ่งจำเป็นเพื่อการปฏิบัติงานตามแผน
3. การกระตุ้น (Stimulation) หมายถึง การบำรุงขวัญกำลังใจ การกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลงานดีทั้งปริมาณและคุณภาพ
4. การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึง การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยงานได้พบปะหารือกันเพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือทราบเรื่องการปฏิบัติงานของผู้อื่น และเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้ง โดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก

5. การประเมินผลงาน (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะให้ทราบผลการปฏิบัติและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขทุกระยะ การประเมินผลขั้นสุดท้ายเพื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ควรจะได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้นว่า ตรงกับแผนที่วางไว้หรือไม่เป็นการสะดวกที่จะได้วางแผนใหม่ เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตต่อไป

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารจะประกอบไปด้วยกิจกรรมหลายประการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การประสานงาน การจัดหน่วยงาน การควบคุม การติดตามดูแล และการประเมินผล

1.2 แนวคิดและหลักการบริหารการอาชีวศึกษา

1.2.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา

นักวิชาการได้ให้ความหมายการอาชีวศึกษาไว้หลายลักษณะ ดังนี้

วิเวก ปางพุดพิงศ์ (2523: 1) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่กำลังคนในระดับต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม การศึกษาวิชาชีพนี้อาจดำเนินการได้ทั้งในระบบโรงเรียนกล่าวคือมีหลักสูตร กำหนดเวลา ศึกษาอบรมไว้แน่นอน หรือดำเนินการแบบนอกโรงเรียน เช่น มีความรู้ จากพ่อแม่ จากการศึกษาอบรมไว้แน่นอน หรือดำเนินการแบบนอกโรงเรียน เช่น มีความรู้ จากพ่อแม่ จากการศึกษาอบรม ทำงานโรงงาน จากการแนะนำอบรมส่งเสริมจากหน่วยงานเอกชนหรือราชการ เป็นต้น

จรรยา ชูลาภ (2524: 229 – 330) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ ให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชาติ

ภิญโญ สาร (2526: 169) ได้ให้ความหมายว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพที่จะนำไปประกอบอาชีพ โดยมีโรงเรียนหรือสถานศึกษาและครูเป็นผู้สอน มีรัฐสนับสนุนและควบคุมให้ตรงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่าเป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ กันตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม (สำนักงานกฤษฎีกา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529: 10)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1362) อธิบายว่า อาชีวะ หมายถึง การเลี้ยงชีพ, การทำมาหากินงานที่ทำประจำเพื่อเลี้ยงชีพ ส่วนคำว่า อาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ

กู๊ด (Good, 1959: 603) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษา เพื่อพัฒนาแรงงานฝีมือที่มีงานทำอยู่แล้วให้มีแรงงานฝีมือระดับสูงขึ้น การศึกษาดังกล่าวรวมแขนงวิชาชีพต่าง ๆ คือ การอุตสาหกรรม ช่างเทคนิค การเกษตร การพาณิชยกรรม และคหกรรม โดยปกติจัดในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ไม่ถึงระดับปริญญา

เชสเตอร์ (Chester อ้างถึงใน ประชาคม จันทรชิต 2541: 17) ได้ให้ความหมายว่า "การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาเพื่อประกอบอาชีพตามความพอใจของแต่ละบุคคล และเพื่อสนองความต้องการของสังคม อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเฉพาะ ซึ่งแยกจากการศึกษามัธยม"

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 2542: 1) ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่าหมายถึงกระบวนการศึกษาทุกรูปแบบทุกระดับที่จัดให้แก่ปัจเจกบุคคลเพิ่มเติมไปจากการศึกษามัธยมหรือการศึกษาพื้นฐานและเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ มุ่งเน้นที่การจัดให้ความรู้ ทักษะเจตคติ ความเข้าใจในอาชีพของเศรษฐกิจและสังคม

สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะพึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

1.2.2 หลักการจัดอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อการผลิตกำลังคนสำหรับการพัฒนางานทางภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยตรง การก่อสร้าง การอุตสาหกรรมต่าง ๆ จะประสบความสำเร็จและเจริญรุ่งเรืองไม่ได้เลยหากปราศจากแรงงานที่มีคุณภาพ ซึ่งจะได้มาก็โดยการจัดการศึกษาและฝึกอบรมอย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิ์ นาคปทุมสวัสดิ์ (2527 : 26-43) ได้เสนอหลักการบริหารอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

1. การวางแผนงานหรือการกำหนดแผนงาน การวางแผนงานเป็นกระบวนการบริหารที่ให้มาซึ่งผลสำเร็จที่ต้องการ มีการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะใครควรทำ ทำด้วยวิธีใดทำเมื่อไรและใครเป็นผู้รับผิดชอบโดยคำนึงเวลาและสถานที่ หรือความเหมาะสมอื่น ๆ ประกอบการวางแผนบริหารพัฒนาอาชีวศึกษาจะต้องอาศัยความต้องการของสังคมด้านกำลังคน โครงสร้างของงานอาชีพแต่ละอุตสาหกรรม ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี อัตราการเพิ่มผลผลิตการมีทักษะของกำลังคน เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนงาน

2. การจัดองค์การเป็นกระบวนการบริการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบภายในองค์การ เพื่อดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้แผนงาน เพื่อให้งานที่ได้รับมีคุณภาพได้มาตรฐาน หรือบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

3. การควบคุม การเป็นขั้นตอนสุดท้ายของอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้รับ ผลงานที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมช่วยประหยัดทรัพยากรหลายด้าน นำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายได้ง่าย ป้องกันการเกิดอุปสรรค ลดปัญหาและป้องกันความผิดพลาด

เมธี ปิลาธนานนท์ (2533:131-133) ได้เสนอหลักการบริหารอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้

1. การอาชีวศึกษาเป็นการเตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพและการทำงานด้วยความสำเร็จนักศึกษาต้องคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้บุคคลมีสิทธิที่จะเลือกอาชีพที่ตนเองปรารถนาได้
2. การจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้รับการฝึก การทำงานให้เหมือน สภาพจริงทั้งขั้นตอนการทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพจริง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา
3. ครูผู้สอนในการอาชีวศึกษาจะต้องมีประสบการณ์วิชาชีพ มีความสามารถในการประยุกต์ทักษะ และความรู้ในการปฏิบัติและกระบวนการทำงานในวิชาชีพที่ตนเองสอนอยู่
4. การอาชีวศึกษาจะบริการแก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพได้ต่อเมื่อ สามารถบริการในสิ่งที่มีความต้องการและผู้ต้องการได้รับประโยชน์มากที่สุด
5. การบริหารอาชีวศึกษา จะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการจัดการใน ลักษณะยืดหยุ่น

วีระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2540: 15 – 17) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการจัดอาชีวศึกษา คือ การศึกษาแขนงนี้จะต้องมีการประสานสัมพันธ์กับภาคเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรมหรือที่นิยมกล่าวโดยทั่วไปว่าสถานประกอบการ ความสัมพันธ์นี้อาจมีมากน้อยตามแต่ระบบการศึกษาและสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม ก็จะต้องคำนึงถึงเป้าหมายและอุดมการณ์ในการพัฒนาคนในแนวทางของการศึกษาด้วย ดังนั้นอาชีวศึกษาควรจะมีลักษณะดังนี้

1. การศึกษา อันหมายถึง การเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาสามัญและวิชาชีพทางทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติ (Training) ต่าง ๆ ที่เป็นการเสริมสร้างทักษะความชำนาญในการทำงาน จะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับงานที่จะออกไปทำงานในอุตสาหกรรมหรือสถานธุรกิจบริการต่าง ๆ และจะต้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้แรงงาน

2. การศึกษาและฝึกอบรมจะต้องมีการเตรียมการหรือเตรียมพื้นฐานความรู้ เพื่อเตรียมรับความรู้และวิชาการใหม่ ๆ ในอนาคต ควบคู่ไปกับการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่องานปัจจุบัน

3. อาชีวศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้กับผู้สำเร็จการศึกษาอาชีพใด ๆ แล้วก็ตามให้ได้ศึกษาต่อไปในระดับที่สูงขึ้นตามกำลังความสามารถ เช่น ต้องให้โอกาสแก่ผู้จบ ปวช. ได้ต่อในระดับ ปวส. หรือจนถึงระดับปริญญา และในทางระดับวาก็ต้องเปิดโอกาสให้กับผู้สำเร็จการศึกษาอาชีพหนึ่ง แล้วสามารถเปลี่ยนอาชีพ โดยศึกษาอาชีพอื่นในระดับเดียวกัน เช่น ช่างกลโรงงาน อาจศึกษาอาชีพช่างเครื่องยนต์ได้ เป็นต้น

4. การศึกษาและฝึกอบรมจะต้องไม่เน้นให้คนเป็นเครื่องจักร แต่ต้องสร้างความเป็นมนุษย์ที่มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบและค่านิยมที่ดี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะช่วยกันทำประโยชน์ให้กับมนุษยชาติ

5. ด้วยเหตุที่อาชีวศึกษาเป็นกระบวนการผลิตแรงงานที่ตอบสนองความต้องการภาคเศรษฐกิจ จึงมีความจำเป็นต้องร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะในเรื่องของการจัดทำหลักสูตร การจัดหาทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการศึกษาและฝึกอบรม

6. การลงทุนจัดอาชีวศึกษา จะต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก จึงต้องจัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีค่าใช้จ่ายที่สมเหตุผลและประหยัดที่สุด

สรุปได้ว่า หลักการการอาชีวศึกษา คือ การจัดการเรียน เพื่อพัฒนาคนให้มีทักษะฝีมือเพื่อประกอบอาชีพและเปิดโอกาสให้เรียนได้หลายอาชีพ โดยการประสานสัมพันธ์กับสถานประกอบการในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งนี้เพราะอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการผลิตแรงงานที่ตอบสนองความต้องการภาคเศรษฐกิจ

1.2.3 รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดอาชีวศึกษา เป็นการผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับกลาง สาขาช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม คหกรรมและศิลปกรรม โดยจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 จัดในสถานศึกษา มีการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

รูปแบบที่ 2 จัดในสถานศึกษาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยมีส่วนหนึ่งของการฝึกปฏิบัติจะส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการ

รูปแบบที่ 3 จัดในลักษณะของนักศึกษาฝึกหัด โดยเรียนทฤษฎีในสถานศึกษาและฝึกปฏิบัติส่วนใหญ่ในสถานประกอบการ บุคลากรเป็นของสถานประกอบการ รูปแบบนี้เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นการฝึกในระบบทวิภาคี หรือช่างฝึกหัด (Dual System)

2. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.1 ความหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

กรมอาชีวศึกษา (2541: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training หรือ DVT) คือ การจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือกันของสองฝ่าย จึงเป็นรูปแบบของการจัดการศึกษา ที่อยู่ในลักษณะของความร่วมมือในที่นี้คือ เป็นลักษณะสองฝ่าย ระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาร่วมกันฝึกงานให้มีคุณภาพ สองสถานที่ โรงงาน (เน้นในการฝึกทักษะ) และในชั้นเรียน (เน้นในการเรียนด้านทฤษฎี) เพื่อสองวัตถุประสงค์ได้ฝึกงานที่เกี่ยวข้องกับทักษะและได้รับประกาศนียบัตร

เฉลิมศักดิ์ นามเชียงใต้ (2541: 9) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดระบบคู่ ดำเนินการฝึกอาชีพให้แก่เยาวชนของชาติ โดยความร่วมมือของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

สงวน บุญปัทสน์ (2544: 11) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ร่วมกันทำกิจกรรม การรับนักเรียน เพื่อจะฝึกร่วมกัน และเป็นนักเรียนสองเรื่องในตัวตนเดียวกัน คือเป็นทั้งนักเรียนและช่างฝึกอาชีพหรือพนักงานของสถานประกอบการ

มันน์ (Mann, 1999: 6) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ การเป็นเจ้าของร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการและสถานศึกษา ทั้งสองฝ่ายเป็นผู้ร่วมโครงการที่เท่าเทียมกัน มีการแบ่งอำนาจและความรับผิดชอบในการจัดการ การสนับสนุน ส่งเสริมทั้งสองฝ่ายมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ไอเมอร์ (I MOVE, 2002:27) กล่าวว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดฝึกสองแห่งควบคู่กัน คือ ในสถานประกอบการที่ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพที่จะเรียนรู้ภาคปฏิบัติและสถานศึกษาสำหรับภาคทฤษฎี

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ทางด้านอาชีวศึกษา เป็นความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดย สถานศึกษาจะสอนในภาคทฤษฎีและสถานประกอบการสอนในภาคปฏิบัติ

2.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2545: 4) กล่าวว่าในการจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับ

1. แนวคิดในการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการอาชีวศึกษาเป็นสิ่งใหม่สำหรับ สถานประกอบการส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าจะประสบความสำเร็จในอดีต แต่ยังมีความต้องการอย่าง ต่อเนื่องในการสนับสนุน และแนะนำสถานประกอบการแก่บุคลากรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการแบบใหม่ สถานประกอบการเป็นหุ้นส่วนการดำเนินการอาชีวศึกษาและฝึก อาชีพอย่างแท้จริง เพื่อให้วิธีการใหม่นี้ทำให้ได้ผล จึงเป็นขบวนการเปลี่ยนแปลงระยะยาว ซึ่ง จะต้องใช้เวลาและความพยายามเพิ่มขึ้น

มันน์ (Mann, 1955:8-9) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมี จุดมุ่งหมายเพื่อประสมประสานการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของสถานประกอบการในการ ฝึกอาชีพตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นการร่วมมือกันในการจัด การศึกษา อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ ในการผลิตกำลังคนที่ เน้นการปฏิบัติงานจริง

เวนเซล (Wenzel, 2000:8) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี สถานประกอบการสามารถเพิ่มคุณค่าเนื้อหาในการฝึกอาชีพที่เกี่ยวข้องของสถาน ประกอบการนอกเหนือไปจากเนื้อหาในหลักสูตรที่กำหนดและเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ ของการฝึกอาชีพ และตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการร่วมมือกัน ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยที่นักเรียนจะมีสถานะเป็นนักเรียนระบบทวิภาคี และนักเรียนฝึกอาชีพซึ่งจะเกิดผลดีทั้งสองฝ่าย

2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้บังเกิดผลดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาท หน้าที่ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ได้ผลดี ดังนี้

2.3.1 บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา

- 1) ดำเนินการเรื่องหลักสูตรและการจัดแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ
- 2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน และการลงทะเบียนเรียนรายวิชาตามแผนการเรียนที่ได้ตกลงร่วมกับสถานประกอบการทุกภาคเรียน
- 3) ร่วมกับสถานประกอบการจัดปฐมนิเทศให้กับนักเรียนก่อนเข้าเรียนและจัดปัจฉิมนิเทศก่อนจบหลักสูตร
- 4) จัดอบรมสัมมนาผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึกให้กับสถานประกอบการ
- 5) จัดสอนวิชาพื้นฐาน รวมทั้งการปฏิบัติเบื้องต้นให้กับนักเรียน
- 6) วัดผลและประเมินผลการเรียนรายวิชาที่สถานศึกษารับผิดชอบ

2.3.2 บทบาทและหน้าที่ของสถานประกอบการ

- 1) จัดให้มีผู้รับผิดชอบควบคุมการฝึกและครูฝึก เพื่อประสานงาน ดูแลควบคุมความปลอดภัยการประกอบอาชีพให้แก่ นักเรียน รวมทั้งการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกของนักเรียน
- 2) รับนักเรียนตามคุณสมบัติกำหนดและจำนวนที่ได้ตกลงกับสถานศึกษา
- 3) ดำเนินการเรื่องการทำสัญญาการฝึกอาชีพของนักเรียน
- 4) ดำเนินการฝึกอาชีพ วัดผล ประเมินผลการเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบตามเกณฑ์ที่สถานประกอบการและสถานศึกษากำหนดร่วมกัน
- 5) ควบคุมดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการบันทึกสมุดรายงานการฝึกงานอาชีพ
- 6) ควรจ่ายค่าใช้จ่ายให้แก่ นักเรียนตามที่ตกลงไว้
- 7) ควรจัดสวัสดิการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
- 8) ออกใบรับรองการทำงานให้แก่ นักเรียนที่จบการศึกษา

2.3.2 บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนและผู้ปกครอง

นักเรียนและผู้ปกครอง ต้องเข้าใจว่าการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเรียนอาชีวศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2538 นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการเพื่อให้เกิดทักษะในวิชาชีพและมีประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วควมรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการและหรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

1) การเข้าเรียน

ปฏิบัติ ดังนี้

(1) ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้อง

ก. สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่สถานศึกษา

ข. สมัครเข้าเรียนกับสถานประกอบการและหรือสถานศึกษา

ค. คัดเลือกตามที่สถานประกอบการและหรือสถานศึกษากำหนด

ง. เมื่อผ่านการคัดเลือก และสถานประกอบการรับเข้าเป็นนักเรียนแล้วจะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการนั้น ๆ

จ. รายงานตัวและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนที่สถานศึกษา

2) คุณสมบัติผู้เข้าเรียน ดังนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี บริบูรณ์ ในวันทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ

(2) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

(3) มีความประพฤติเรียบร้อย

(4) มีร่างกายแข็งแรงเหมาะสมในการเรียนการฝึกอาชีพ ในสาขาวิชาอาชีพ

(5) ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ หรือติดยาเสพติด

(6) ผู้เคยถูกลงโทษให้ออกจากสถานศึกษา เพราะความผิดร้ายแรงจะต้องพ้นสภาพมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัครเข้าเรียน

(7) เป็นผู้ผ่านการคัดเลือกจากสถานประกอบการให้เข้าเรียนได้

3) การทำสัญญาการฝึกอาชีพ

การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ นักเรียนจะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพเป็นลายลักษณ์อักษรกับสถานประกอบการ โดยได้รับความยินยอมจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองสัญญาการฝึกอาชีพอย่างน้อยต้องประกอบด้วย รายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) ระยะเวลาการฝึกอาชีพ นักเรียนจะต้องเข้ารับการฝึกอาชีพตามแผนการเรียน ซึ่งสถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดร่วมกัน ตามหลักสูตรที่กำหนด

(2) ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ สถานประกอบการต้องดำเนินการ ดังนี้

ก. จัดสถานที่ฝึกที่เหมาะสม ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ

ข. จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึกที่มีความรู้ ความสามารถ

ค. จัดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการฝึกอาชีพให้แก่นักเรียน ตลอดระยะเวลาตามหลักสูตร

ง. ดำเนินการฝึกอาชีพให้แก่นักเรียน ให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพตามหลักสูตร และเหมาะสมกับสมรรถภาพทางร่างกายของ นักเรียน

(3) เวลาฝึก เวลาพัก และวันหยุดของนักเรียน สถานประกอบการจะ ให้การฝึกอาชีพแก่นักเรียนไม่เกิน 8 ชั่วโมง มีเวลาพักในแต่ละวัน อย่างน้อย 1 ชั่วโมง และให้มี วันหยุดตามระเบียบของสถานประกอบการ

(4) เบี้ยเลี้ยงระหว่างการฝึกอาชีพ นักเรียนจะได้รับเบี้ยเลี้ยงเป็นราย เดือนหรือรายวัน หรือรายชั่วโมง ตามที่สถานประกอบการตกลงกับสถานศึกษาตลอดการฝึก อาชีพ

(5) สวัสดิการตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียน ตลอดระยะเวลาการฝึกเวลาการฝึก นักเรียนจะได้รับการสวัสดิการ ดังนี้

- ก. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน
- ข. ค่าเช่าที่พักหรือจัดที่พักอาศัย
- ค. ค่าชุดฝึก หรือชุดนักเรียน
- ง. ค่าประกันคุณภาพ
- จ. ประกันอุบัติเหตุ / ประกันชีวิต

(6) หลักเกณฑ์การลา ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถาน ประกอบการ

(7) การยกเลิกสัญญาการฝึกอาชีพ หากนักเรียนฝ่าฝืนกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานประกอบการที่ต้องถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรง สถานประกอบการสามารถ ยกเลิกสัญญาได้ทันที ซึ่งจะมีผลทำให้พ้นสภาพการเป็นนักเรียนด้วย

(8) หลักเกณฑ์การรับเข้าทำงานและค่าจ้างเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สถานประกอบการจะรับนักเรียนเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว จะต้องแจ้งเป็นทางการให้ นักเรียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน พร้อมทั้งแจ้งอัตราเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับด้วย

4) การบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ

(1) นักเรียนจะต้องบันทึกการฝึกอาชีพ ลงในสมุดรายงานการฝึก อาชีพด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกวันที่มีการฝึกอาชีพ

(2) ส่งสมุดรายงานให้ครูฝึกในสถานประกอบการ ตรวจสอบเพื่อลง นามทุกวันที่มีการฝึกอาชีพ

(3) บันทึกวิชาภาคทฤษฎีการเรียนในรายวิชาที่เรียนในสถานศึกษา
ลงนามในสมุดรายงาน

(4) ส่งสมุดรายงานให้ครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่ติดตาม และกำกับการ
ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

(5) เก็บรักษาสมุดรายงานทุกเล่มไว้ เพื่อให้ประกอบการประเมินผล
ครั้งหลักสูตรในสถานประกอบการ

5) ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

(1) ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษา และชำระเงินบำรุง
การศึกษาตามระเบียบว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ภายหลังทำสัญญาการฝึกอาชีพกับ
สถานประกอบการแล้วจึงจะมีสภาพการเป็นนักเรียนโดยสมบูรณ์

(2) เข้ารับการปฐมนิเทศร่วมกับผู้ปกครอง ที่สถานศึกษาและสถาน
ประกอบการจัดขึ้น

(3) การลงทะเบียนรายวิชา และชำระเงินค่าลงทะเบียน ตามระเบียบ

6) การเรียนและการฝึกงาน

(1) เรียนหมวดวิชาพื้นฐาน วิชาชีพพื้นฐานทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
เบื้องต้น วิชาเลือกเสรีในสถานศึกษา สัปดาห์ละ 1-2 วัน ตลอดหลักสูตร

(2) ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สัปดาห์ละ 3-4 วัน ตลอด
หลักสูตรในรายวิชาชีพเฉพาะวิชาชีพเลือก โครงการหรือโครงการวิชาชีพ รวมทั้งการทำกิจกรรม

7) การสำเร็จการศึกษา

(1) เรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตร

(2) ได้รับใบผ่านงานจากสถานประกอบการ

(3) ได้รับวุฒิปัตริ์ผ่านการศึกษาและฝึกอาชีพ

(4) ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

กล่าวโดยสรุป บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการมีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตร จัดทำ
แผนการฝึกอาชีพและจัดผู้รับผิดชอบในการควบคุมการฝึกอาชีพของนักเรียน

3. การฝึกทักษะทางวิชาชีพของนักเรียนฝึกงาน

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพ

การศึกษาวิชาชีพในระดับอาชีวศึกษาได้เป็นที่นิยมและต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษาเป็นอย่างมาก โดยในการจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษาตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติจริง โดยการศึกษาในระดับ อาชีวศึกษานี้จะมีทั้งการเรียนทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะใน สาขาที่เรียน การเรียนทฤษฎีโดยปกติจะเรียนในสถานศึกษาแต่การฝึกทักษะอาจจะฝึกใน สถานศึกษาและในสถานประกอบการหรืออาจฝึกในแหล่งใดแหล่งหนึ่ง การฝึกทักษะทางวิชาชีพ ในสถานประกอบการจะมีข้อดีในแง่ที่เป็นการฝึกปฏิบัติงานจริง (สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา 2545)

เฟเลอร์ (Feirer, 1972 : 18) กล่าวว่า การฝึกงานจะทำให้นักเรียนหรือเยาวชน มีความพร้อมที่จะเป็นผู้เชื่อมโยงช่องว่างระหว่างโรงเรียนและการทำงานให้ประสานสัมพันธ์กัน

ไฟเบล (Fibel, 1972 : 108) กล่าวว่า การฝึกงานในสถานประกอบการว่า สามารถฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และปฏิบัติการทำงานด้วยเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการ ทำงาน เพื่อการเตรียมความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพต่อไป โดยปกติแล้วการเรียนการ สอนในโรงเรียนนั้นไม่สามารถจัดประสบการณ์จริงด้านการทำงานให้แก่ผู้เรียนได้ เพราะโรงเรียน มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถจะคงไว้ซึ่งความทันสมัยในด้านวิธีการปฏิบัติและด้านอุปกรณ์ หรือ เครื่องมือต่าง ๆ ได้ แต่ที่สถานประกอบการได้ฝึกการทำงานให้กับนักเรียนในทุกแง่มุมได้

โบแมนและเทอร์ราส (Bowman and Terrass, 1977 : 37) กล่าวว่า การฝึกงาน จะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ มีความพร้อมในการทำงาน และเป็นการเชื่อมโยงความรู้ที่เรียน จากสถานศึกษาและการทำงานให้ประสานสัมพันธ์กัน รวมทั้งเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาและ สถานประกอบการเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือและการจัดการศึกษาร่วมกัน

จิอาชีโนและกัลปัลตินตัน (Giachino and Gallinton, 1978) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการฝึกอาชีพในสถานประกอบการไว้ว่า การฝึกวิชาชีพหรืออาชีวศึกษาเป็นการ เตรียมผู้เรียนให้มีประสบการณ์ในการทำงาน มีความสามารถ มีทักษะในสาขาวิชาชีพของตน โดยพิจารณาจากความสำเร็จของผลงาน ดังนั้นการพัฒนาทักษะในวิชาชีพจึงมีความจำเป็น อย่างยิ่งในกระบวนการของการเรียนการสอน

เมสันและคณะ (Mason and others, 1981 : 11) กล่าวถึงการฝึกงานอาชีพ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการว่าควรจะมีลักษณะต่าง ๆ ประกอบกัน เช่น

เมสันและคณะ (Mason and others, 1981 : 11) กล่าวถึงการฝึกงานอาชีพ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการว่าควรมีลักษณะต่าง ๆ ประกอบกัน เช่น การเรียนการสอนในโรงเรียน ต้องเป็นการให้ความรู้พื้นฐาน ทักษะ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพ การเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเพื่อประสบการณ์ด้านวิชาชีพ การจัดเตรียมรายวิชาต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาความรู้ด้านอาชีพ ทักษะแนวคิด เจตคติที่จำเป็น สำหรับนักเรียนก่อนที่จะออกไปฝึกงานอาชีพ การวางแผนการฝึกงานอย่างเป็นขั้นตอน การจัดการนิเทศการฝึกงาน การกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน การประสานงานและการติดตามผล

เรย์และคณะ (Wray and others, 1992 : 88 – 89) กล่าวว่า การฝึกงานอาชีพ มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาและวงการอุตสาหกรรม เพราะนอกจากเกิดความร่วมมือระหว่าง สถานประกอบการและสถานศึกษาแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกงานอาชีพจะได้รับประโยชน์ 3 ด้าน คือ

1. ทักษะในการปฏิบัติงานแต่ละอย่าง
2. ทักษะในการปฏิบัติงานในสวนรวม
3. การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ

สรุปได้ว่าการฝึกงานจะมีทั้งการฝึกทักษะพื้นฐานและการฝึกงานอาชีพ สำหรับ การฝึกงานอาชีพนั้นเป็นการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มพูนทักษะและความ ชำนาญก่อนที่นักเรียนจะจบออกไปประกอบอาชีพในชีวิตจริง

3.2 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกงาน

การฝึกงานในสถานประกอบการ ตามหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรใหม่ เน้นให้มีการ ปฏิบัติจริง ฝึกประสบการณ์และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยการนำรายวิชาไปจัดฝึก ในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน ซึ่งภาคเรียนนั้น หมายถึง ภาคเรียนปกติไม่ใช่ ภาคเรียนฤดูร้อน (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2546)

อย่างไรก็ตามการนำรายวิชาไปฝึกงานจะต้องมีการดำเนินการดังนี้ รายวิชา นั้น ๆ จะต้องมีการลงทะเบียน มีอาจารย์ประจำรายวิชา มีการติดต่อกับสถานประกอบการ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก มีอาจารย์เป็นผู้ประเมินผลการเรียนโดยจะ ประเมินผลร่วมกันระหว่างอาจารย์ประจำรายวิชากับครูฝึก ฯลฯ ดังนั้น การฝึกงานตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพจะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (ผลการนิเทศติดตามความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐและเอกชนและการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปีงบประมาณ 2546, 2547)

1. บุคลากรผู้รับผิดชอบ จะประกอบไปด้วยหัวหน้าแผนก หัวหน้างานหลักสูตร ผู้ช่วยวิชาการฯ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานแนะแนว เริ่มตั้งแต่แผนกวิชา (สาขาวิชา สาขางาน) ต้องมาร่วมกันพิจารณาว่า รายวิชาใดที่จะเหมาะสมเพื่อนำไปฝึกงานในสถานประกอบการ โดยการวิเคราะห์งานร่วมกันกับสถานประกอบการ จะสอดคล้องกับรายวิชาอะไรในหลักสูตร จากนั้นมอบรายละเอียดการจัดทำแผนการเรียนให้กับหัวหน้าคณะฯ งานหลักสูตรและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการฯ ตามลำดับเพื่อพิจารณาต่อไป

จากนั้น แผนกฯ อาจจะขอความร่วมมือ ให้หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับสถานประกอบการหรือดำเนินการเองในการติดต่อประสานงาน และสร้างความเข้าใจในการฝึกงานหลักสูตรใหม่ ส่วนงานแนะแนวจะมีหน้าที่แนะแนวทางโดยแทรกเนื้อหาการฝึกงานสำหรับหลักสูตรใหม่

2. รายวิชาให้นำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย วิชาชีพพื้นฐาน วิชาชีพสาขาวิชา วิชาชีพสาขางานและการกำหนดเวลาในการฝึกปฏิบัติงานรายวิชาที่นำไปฝึกงานในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2546) ทั้งนี้ จะต้องมีการวิเคราะห์งานในสถานประกอบการให้สอดคล้องกับรายวิชานั้น ๆ เนื้อหาแต่ละรายวิชาที่จะนำไปฝึกงาน ควรมีลักษณะบูรณาการในแต่ละรายวิชา บางครั้งงานในสถานประกอบการอาจจะมีเนื้อหาไม่ครบทั้งหมดตามรายวิชา ซึ่งกรณีนี้อาจจะต้องมาเติมเต็มที่สถานศึกษาโดยอาจารย์ประจำรายวิชานั้น ๆ

กรณีบางสถานศึกษา เมื่อมีการวิเคราะห์งานในสถานประกอบการให้สอดคล้องกับรายวิชาของสถานศึกษานั้น จะพบว่าแต่ละสถานประกอบการมีงานที่แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นชื่อรายวิชา สำหรับนักเรียนที่จะลงทะเบียนในแต่ละรายวิชา ก็จะแตกต่างกันด้วย (การนิเทศติดตามร่วมมือกับภาคเอกชนและการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี งบประมาณ 2547) ซึ่งกรณีดังกล่าวจะต้องมีการตรวจสอบอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันการจัดรายวิชาไม่ครบโครงสร้าง

ส่วนรายวิชา ดอกจัน (*) จะเป็นรายวิชาสำหรับการเรียนทวิภาคี ที่สถานศึกษากับสถานประกอบการจะต้อง วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาร่วมกัน กรณีที่สถานศึกษาจะนำรายวิชาดังกล่าว ไปจัดฝึกในสถานประกอบการก็ต้องดำเนินในแนวทางเดียวกับการเรียนทวิภาคี

3. จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่นำไปฝึกงานในสถานประกอบการกำหนดเวลาในการฝึกปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต ฉะนั้นจำนวนรายวิชา ในการจัด

แผนการเรียน จำนวนรายวิชาที่ไม่มากจะทำให้ง่ายในการจัดการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น อาจารย์ประจำวิชา การจัดทำแผนการฝึก รายวิชา การจัดทำแผนการสอน (อาจารย์ประจำวิชา) การประเมินผล การนิเทศติดตาม ทั้งนี้ การวางแผน การจัดแผนการเรียนสำหรับนักเรียน/นักศึกษา ในปีการศึกษาใหม่ควรคำนึงในเรื่องนี้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียน/นักศึกษาให้มากที่สุด อย่างไรก็ตามการวางแผนการเรียนในแต่ละภาคเรียน ก็เปิดโอกาสให้การลงทะเบียน รายวิชาในแต่ละภาคเรียนได้ไม่เกินสัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมกิจกรรม 2 ชั่วโมง หรือไม่เกินจากที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสถานศึกษา

4. สถานประกอบการ จะเป็นสถานประกอบการภาครัฐหรือภาคเอกชนและ แหล่งวิทยาการต่าง ๆ สิ่งที่สถานศึกษาจะต้องนำมาประกอบการพิจารณาได้แก่ ข้อมูลเดิมของ สถานประกอบการที่ร่วมจัดฝึกงาน (ตามหลักสูตรเดิม) และการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสถานประกอบการเหล่านี้ สถานศึกษาจะต้องถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องสร้างความเข้าใจเป็น ลำดับแรก สำหรับภาคเหนือ ส่วนใหญ่แต่ละอาชีวศึกษาจังหวัดก็ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการใน เรื่องดังกล่าว โดยใช้งบประมาณจากการจัดสรรของสำนักความร่วมมือ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นมา (การนิเทศติดตามร่วมมือกับภาคเอกชนและการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี งบประมาณ 2546) นอกจากนั้นการบันทึกการฝึกงานของนักเรียน/นักศึกษา ปีการศึกษาที่ ผ่านมา จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์งานในระยะแรก ที่จะพบว่า รายวิชาใดจะสอดคล้อง กับงานของสถานประกอบการ

5. ระยะเวลา การฝึกงานที่จะต้องมีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ เพราะ อาจารย์ประจำวิชาจะเป็นผู้รับผิดชอบในเนื้อหา การนิเทศ การประเมินผล ร่วมกับสถาน ประกอบการ ดังนั้นควรจะเป็นสถานประกอบการที่อาจารย์ประจำรายวิชา นักเรียน/นักศึกษา ครูฝึก จะติดต่อกันได้โดยสะดวก

6. การนิเทศ การนิเทศในรายวิชาฝึกงาน แต่ละสถานศึกษา ควรจะจัดทำ แผนการนิเทศในระดับสถานศึกษา จนถึงระดับอาชีวศึกษา เพราะจำนวนครั้งของอาจารย์นิเทศ แต่ละวิชา ประเภท สถานศึกษา เป็นสิ่งที่สร้างปัญหาให้กับสถานประกอบการ (ข้อคำถามเรื่อง หลักสูตร 2547 www.nsdv.go.th/question) ขณะที่บางประเภทวิชาสถานประกอบการยินดีที่ จะรับนักเรียน/นักศึกษา จากต่างจังหวัดมากกว่าจะรับนักเรียน/นักศึกษาในจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งการ นิเทศในลักษณะนี้ การประสานกันระหว่างสถานศึกษา โดยการใช้ทรัพยากรร่วมกันเป็นข้อที่ควร จะคำนึงถึง

7. จำนวนนักเรียน การสอบถามข้อมูล ในการรับนักเรียน โดยส่งแบบสอบถามแบบไปพร้อมกับจดหมายและไปรษณีย์ยากกรตอบกลับจะได้ข้อมูลเบื้องต้น หรือกรณีที่นักเรียนติดต่อหาสถานประกอบการเองแล้วนำข้อมูลนั้น ๆ มาแจ้งให้กับงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนปฏิบัติจะต้องกำหนดรายละเอียดและระยะเวลา ให้ชัดเจนและเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับทุกประเภทสาขาวิชาและสาขางาน

กรณีอาจารย์ประจำรายวิชา หาสถานประกอบการให้กับนักเรียนเอง วิธีการนี้จะเป็นการสร้างความเข้าใจโดยตรงให้กับสถานประกอบการในเรื่อง การฝึกงานตามหลักสูตรใหม่ ที่แตกต่างจากการฝึกงานตามหลักสูตรเดิม และได้จำนวนนักเรียน/นักศึกษาที่แน่นอน อีกทั้งเป็นการเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างอาจารย์ประจำรายวิชากับสถานประกอบการ ซึ่งแต่เดิมงานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีมักจะได้รับมอบหมายเป็นตัวแทนในการประสานงานในเรื่องนี้

8. ระดับนักเรียน การส่งนักเรียน ฝึกงานที่สถานประกอบการนอกจากจะมีการวางแผนในเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ระดับของนักเรียน ที่ส่งฝึกงานแต่ละสถานประกอบการอีกข้อหนึ่งก็จะต้องคำนึงถึงก็คือ สถานประกอบการเดียวกัน แต่มีนักเรียน (ปวช.) และนักศึกษา (ปวส.) ฝึกในชิ้นงานเดียวกัน ลักษณะงานคล้ายคลึงกัน ฉะนั้นเมื่อมีการวิเคราะห์เบื้องต้นที่ดีแล้วก็มองเห็นถึงความเหมาะสมของระดับนักเรียน/นักศึกษา และระดับความยากง่ายของงาน

9. ภาคเรียน การส่งนักเรียนฝึกงานฯ นั้นสถานศึกษาควรต้องมีการเตรียมความพร้อมในงานพื้นฐานของแต่ละสาขาวิชา ทั้งนี้ รายวิชาพื้นฐานวิชาชีพแต่ละสาขาวิชาจะแตกต่างกัน ถ้าสถานประกอบการใดที่เคยร่วมจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีและเข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนแล้ว อาจจะขอดำเนินการจัดฝึกงานในภาคเรียนแรกตามความพร้อมของสถานประกอบการนั้น ๆ ขณะที่บางสถานศึกษาอาจจะเห็นว่าภาคเรียนสุดท้ายนักเรียน จะต้องมีการเตรียมความพร้อมและหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อจะออกไปสู่โลกแห่งอาชีพหรือศึกษาต่อ ดังนั้น ภาคเรียนสุดท้ายจึงต้องจัดแผนการเรียนให้นักเรียน/นักศึกษา ได้เรียนในสถานศึกษาอย่างไรก็ตามหากสถานประกอบการและสถานศึกษาใดมีความพร้อมในการจัดฝึกงานในภาคเรียนสุดท้าย ก็สามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้ต้องทำความตกลงกันทั้งสองฝ่าย

3.3 หลักเกณฑ์การฝึกงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์ของการฝึกงานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพไว้ดังนี้

1. นักศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพทุกคนต้องผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ หรือแหล่งวิทยาการเป็นระยะเวลาครึ่งหนึ่งของหลักสูตร (ทวิภาคี) ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน และสามารถฝึกในสถานประกอบการ 1 แห่งหรือหลายแห่งตามความเหมาะสม

2. การส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการนั้น ให้เลือกรายวิชาจากหมวดวิชาชีพไปฝึกงานในสถานประกอบการได้ทุกรายวิชาตามความเหมาะสม โดยสถานศึกษาต้องพิจารณาว่าสถานประกอบการที่ส่งนักเรียนไปฝึกงานมีลักษณะของงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำตรงกับเนื้อหารายวิชาใดบ้างตามหลักสูตร เมื่อพิจารณาได้แล้วให้เลือกรายวิชาที่มีเนื้อหาตรงกับงานที่ปฏิบัตินั้น ๆ เป็นรายวิชาสำหรับฝึกงานในแผนการเรียนของนักเรียน อาจารย์ผู้สอนและครูฝึกจะต้องกำหนดสมรรถนะของนักเรียนที่จะต้องปฏิบัติงานได้ จัดทำแผนการฝึกงานและการประเมินผลร่วมกัน

หากเนื้อหาส่วนใดที่สถานประกอบการไม่สามารถจัดฝึกได้ตามที่กำหนดในรายวิชาให้สามารถนำเนื้อหาส่วนนั้นมาจัดฝึกในสถานศึกษา โดยจัดสภาพการเรียนการสอนให้เป็นโรงงานในโรงเรียน หรือจัดส่งอาจารย์ผู้สอนไปสอนในสถานประกอบการ

3. รายวิชาที่ฝึกงานในสถานประกอบการ กำหนดเวลาในการฝึกงานไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต นั้น ให้สถานศึกษาพิจารณาร่วมกับสถานประกอบการกำหนดเวลาการฝึกได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง เช่น ในระดับ ปวช. อาจกำหนดเป็น 80 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต และในระดับ ปวส. อาจกำหนดเป็น 60 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของลักษณะวิชาสำหรับจำนวนรายวิชาและจำนวนหน่วยกิต ภาคเรียนของการฝึกงานนั้นสถานศึกษาสามารถจัดได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์

4. การฝึกงาน 1 ภาคเรียน ควรมีระยะเวลาการฝึกงานในสถานประกอบการ 20 สัปดาห์

5. การกำหนดภาคเรียนสำหรับการฝึกงานทั้งหลักสูตร ปวช. และ ปวส. ควรจัดให้นักศึกษาได้ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในภาคเรียนที่ 1 เพื่อเรียนรู้ในวิชาสามัญและวิชาพื้นฐานวิชาชีพที่จำเป็นก่อนเข้าฝึกงานในสถานประกอบการและอยู่ในสถานศึกษาภาคเรียนสุดท้ายเพื่อเป็นการบูรณาการศาสตร์ที่เรียนรู้ทั้งหมดเข้าด้วยกันมาปฏิบัติในวิชาโครงการ และเรียนวิชาอื่น ๆ ให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพ

6. การประเมินผลการฝึกงานผู้เรียนต้องมีเวลาฝึกงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระยะเวลาการฝึกงานในสถานประกอบการ จึงจะมีสิทธิรับการประเมินรายวิชาแต่ละรายวิชา

ที่ฝึกงานในสถานประกอบการนั้น ทั้งนี้หากต้องการกำหนดมากกว่าร้อยละ 80 สามารถดำเนินการได้โดยให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

7. การตัดลินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาที่จัดตัดลินผลการเรียนรายวิชานั้น ๆ

8. กรณีนักเรียนกลับสถานศึกษาก่อนฝึกงานครบตามวัตถุประสงค์ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาในการพิจารณาดำเนินการ

สรุปได้ว่า การฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 โดยการนำรายวิชาไปจัดฝึกทักษะทางวิชาชีพให้แก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ จะต้องพิจารณาในหลายประเด็นได้แก่ จำนวนชั่วโมง หน่วยกิต รายวิชา ตลอดจนการประเมินผลการฝึกของผู้ควบคุมการฝึกและอาจารย์นิเทศ

4. สภาพการจัดอาชีวศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์

4.1 ข้อมูลทั่วไป

4.1.1 ที่ตั้ง

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทาง ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทาง 237 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 9,597 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดพิจิตร และกำแพงเพชร
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดลพบุรี, อุทัยธานี, ชัยนาท และสิงห์บุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดตาก

4.1.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบประมาณ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมารวมกันเป็น แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านช่วงกลางของจังหวัด แม่น้ำที่กล่าวได้แบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็นด้านตะวันออกและตะวันตก และมีเพียง 6 อำเภอที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำสายหลัก สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดมีภูเขาสลับซับซ้อนและเป็นป่าทึบในเขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่วงก์ กิ่งอำเภอแม่เปิน และกิ่งอำเภอชุมตาบง พื้นที่ป่าของจังหวัดเป็นสภาพป่าที่เชื่อมโยงติดต่อกับป่าห้วยขาแข้งของจังหวัดอุทัยธานีในสวนทางใต้ของอำเภอแม่วงก์

ส่วนบนของอำเภอแม่วงก์และอำเภอลาดยาวเป็นส่วนติดต่อกับป่าที่บของจังหวัดตาก ที่เชื่อมโยงไปถึงป่าทุ่งใหญ่นเรศวรของจังหวัดกาญจนบุรี

ลักษณะภูมิอากาศมีลักษณะร้อนชื้น มีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งที่เห็นเด่นชัด ฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อยู่ในช่วงเดือนตุลาคม ส่วนฤดูหนาวอยู่ในช่วงเดือนตุลาคมถึงมกราคมได้รับอิทธิพลความเย็นมาจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

4.1.3 การปกครองและประชากร

จังหวัดนครสวรรค์จัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนภูมิภาคโดยแบ่งออกเป็น 15 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ อำเภอชุมแสง อำเภอลาดยาว อำเภอหนองบัว อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอตากาลี อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอพยุหะคีรี อำเภอตากฟ้า อำเภอแม่วงก์ อำเภอแม่เปิน และ อำเภอชุมตาบง แบ่งเป็น 128 ตำบล 1,404 หมู่บ้าน และจัดรูปการปกครองตาม ลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 18 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครนครสวรรค์ เทศบาลเมืองชุมแสง เทศบาลตำบลตากาลี เทศบาลหนองเบน เทศบาลบางประมง เทศบาลโกรกพระ เทศบาลลาดยาว เทศบาลพยุหะ ทำน้ำอ้อย เทศบาลหนองบัว เทศบาลตากฟ้า เทศบาลไพศาลี เทศบาลบรรพตพิสัย ช่องแคว เทศบาลเก้าเลี้ยว และเทศบาลท่าตะโก และองค์การบริหารส่วนตำบล 124 แห่ง

ในปีพุทธศักราช 2549 จังหวัดนครสวรรค์มีประชากรทั้งสิ้น 1,076,015 คน เป็นชาย 527,586 คน และหญิง 548,429 คน ความหนาแน่นของประชากร 1 : 119 (1 ตร.กม. / ประชากร) อำเภอที่หนาแน่นมากที่สุดคือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอที่หนาแน่นน้อยที่สุดคือ กิ่งอำเภอชุมตาบง

4.1.4 สภาพเศรษฐกิจ

จังหวัดนครสวรรค์ ในปี 2545 มีข้อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) ตามราคาประจำปีทั้งสิ้นประมาณ 49,132 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ถึง 19.6 % โดยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 9.4 มีรายได้เฉลี่ยต่อคน ต่อปี ประมาณ 44,183 บาท จัดว่า ร่ำรวยเป็นอันดับ 6 ของภาคเหนือ เป็นลำดับที่ 44 ของประเทศ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจและรายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรมมากที่สุดถึงร้อยละ 23.0 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 11,310 ล้านบาท รองลงมาคือ รายได้จากการประกอบธุรกิจค้าส่ง - ค้าปลีก ร้อยละ 20.3 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 9,981 ล้านบาท ลำดับที่สามเป็นรายได้ที่มาจากภาคเกษตรกรรมร้อยละ 19.7 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 9,704 ล้านบาท และรายได้จากสาขา การศึกษาประมาณร้อยละ 7.2 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 3,566 ล้านบาท

ในปีพุทธศักราช 2549 จังหวัดนครสวรรค์ มีจำนวนสถานประกอบการ
อุตสาหกรรมในปี 2549 จำนวน 959 แห่ง มีแรงงานจำนวน 19,215 คน

4.1.5 การศึกษาและการสาธารณสุข

ในปีการศึกษา 2549 จังหวัดนครสวรรค์มีโรงเรียนระดับอนุบาลถึง
มัธยมศึกษา 362 แห่ง มีนักเรียน 100,900 คน และครู 4,515 ครู มีสถานศึกษาในระดับ
อาชีวศึกษา 6 แห่ง มีนักเรียน นักศึกษา 11,310 คน และมีสถานศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย
2 แห่ง ของรัฐ 1 แห่ง ของเอกชน 1 แห่ง มีนักศึกษา 4,702 คน

ส่วนในด้านการสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ มีโรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง โรงพยาบาลจิตเวช 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 12 แห่ง
สถานอนามัย 189 แห่ง มีแพทย์ 231 คน คิฉัตราส่วนแพทย์ 1 คน ต่อประชากร 4,883 คน
และพยาบาล 1,206 คน คิฉัตราส่วนพยาบาล 1 คน ต่อประชากร 935 คน

4.2 สภาพการอาชีวศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์

4.2.1 ประเภทของสถานศึกษา

อาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จัดการเรียนการสอนอยู่ 4 ประเภท
สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยี โดยมีเป้าหมายและจุดประสงค์ที่จะสร้างนักเรียน ให้มีความรู้ทั้ง
ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้มีทักษะวิชาชีพ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและ
สามารถศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป

4.2.2 ระดับการศึกษาและประเภทวิชา

อาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์มีการจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยมีผู้เรียนจำนวน 11,310 คน ใน 5
ประเภทวิชา ได้แก่

- 1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
- 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
- 3) ประเภทวิชาเกษตรกรรม
- 4) ประเภทวิชาคหกรรม
- 5) ประเภทวิชาศิลปกรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ปวีณ์ ดาบเพชร (2538: 186 – 196) ได้ศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานประกอบการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพความเป็นจริงและความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยให้องค์กรกลางที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและประสานงานสถานศึกษา สถานประกอบการร่วมกันพิจารณาทบทวนนโยบาย มาตรการแนวปฏิบัติและพัฒนาระบบความร่วมมือให้ชัดเจน

กัลยา อยู่บ้านคลองและคณะ (2540: 133 – 156) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมกับสุขภาพจิตของวัยรุ่นในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วัยรุ่นในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540 : 72 – 78) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาช่างยนต์กับวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถานประกอบการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคี ได้มีการกำหนดบุคลากร หรือทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคีได้อย่างเหมาะสม การดำเนินการมีระดับความคิดเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ สถานประกอบการได้ประโยชน์จากการฝึกอาชีพของระบบทวิภาคี สถานประกอบการได้มีการแนะนำความรู้เบื้องต้นก่อนการฝึกอาชีพให้นักศึกษา

อำนวยการ นาคทัต (2540: 81 – 91) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคระยอง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการและผู้ปกครองของนักเรียนนักศึกษา สถานศึกษามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานที่ชัดเจนมากขึ้น สถานประกอบการที่มีลักษณะปริมาณงานที่จัดให้นักเรียนฝึกปฏิบัติไม่ครอบคลุมเนื้อหาทักษะที่กำหนดไว้ในหลักสูตร วิทยาลัยดำเนินการจัดฝึกเพิ่มเติมให้ในสถานศึกษาหรือส่งฝึกยังสถานประกอบการอื่น

ดวงเดือน สายเชื้อ (2542: 125) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ สถานศึกษามีความต้องการคุณภาพทางด้านการศึกษาของนักเรียน แต่ฝ่ายสถานประกอบการต้องการคุณภาพงานของนักเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนได้รับความกดดัน แนวทางการแก้ไขคือ สถานศึกษาควรกำหนดคุณสมบัติของสถานประกอบการ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน และสถานประกอบการควรมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของนักเรียนขั้นต่ำที่รับเข้ามา เพราะต้องถือเสมือนหนึ่งสถานประกอบการรับพนักงานเข้ามาทำงานที่ฝึกด้วยเช่นกัน

ปิยวรรณ วรวิทย์รัตนกุล (2544: 46 – 50) ได้ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในจังหวัดนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถานประกอบการมีการดำเนินการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับมากทุกด้าน สำหรับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการวางแผนฝึกอาชีพของนักเรียนค่อนข้างน้อย ระยะเวลาฝึกอาชีพสั้น และไม่เพียงพอต่อการสร้างทักษะวิชาชีพที่จะนำความรู้ไปปฏิบัติได้

พรนิภา โรจนวิลาวัลย์ (2544: 120) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน สถานประกอบการควรมีส่วนร่วมวางแผนข้อมูลการผลิตนักเรียนนักศึกษา สาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพิ่มเติม ตลอดจนให้ความร่วมมือในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานฝีมือแรงงาน การฝึกงาน การวิจัยและการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน

กัญญา วีรยวรรณ และพิมพ์พร ศะริจันทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมในการรับผู้เรียนเข้าเรียน สถานประกอบการที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการรับผู้เรียนเข้าเรียนมีจำนวนเท่า ๆ กัน และสถานประกอบการที่ไม่มีส่วนร่วมในการรับผู้เรียนเข้าเรียนส่วนใหญ่ ได้แสดงความเห็นว่า ต้องการมีส่วนร่วมในการรับผู้เรียนเข้าเรียน

ในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรการทำแผนการฝึกอาชีพ เทคนิคการสอนงาน และการวัดผลและประเมินผล สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่เคยได้เข้ารับการอบรม และต้องการเข้ารับการอบรมในหลักสูตรดังกล่าว ขณะเดียวกันสถานประกอบการส่วนมากยังไม่มีแผนการฝึกอาชีพและแนวทางการสอนงานของสถานประกอบการ คือ การให้ดูงานไประยะหนึ่งแล้วค่อย ๆ เรียนรู้จากการดูแล้วทำไปที่ละเล็กละน้อย รวมถึงการจัดให้มีครูฝึกสอนงานตามลำดับ

ขณะที่การวัดผลและประเมินผลใช้วิธีการประเมินจากสภาพจริง โดยดูจากงานที่ปฏิบัติและผลงาน

สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 2 (2549 :52) ได้ศึกษาสภาพการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา ในสถานประกอบการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 2 และ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา ในสถานประกอบการได้รับความรู้ ความเข้าใจ และได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการฝึกสอนงานโดยครูผู้ฝึกหรือหัวหน้าควบคุมงาน สามารถนำความรู้ทั้งภาคทฤษฎีปรับใช้ในการฝึกงานได้ ทำให้เห็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในสถานศึกษา มีความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม รู้กฎระเบียบ การตรงต่อเวลา การอยู่ร่วมกัน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1992 : Abstract) ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของส่วนงานประสานความร่วมมือระหว่าง TAFE กับภาคอุตสาหกรรมโดยทำเป็นกรณีศึกษากับ 5 องค์การ ความร่วมมือผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างอุตสาหกรรมกับ TAFE มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังนี้คือ TAFE ต้องหาทางตอบสนองความต้องการของผู้สนใจในโครงการอย่างรวดเร็ว โดยให้สถานประกอบการกำหนดเป้าหมายการฝึกให้เด่นชัด และจะต้องพัฒนางานที่ดำเนินการอยู่ให้ประสานสัมพันธ์กันมีประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ

แอคไควร์ (Aquirre, 1994 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องความช่วยเหลือของภาคเอกชนต่อหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติทางการเรียนการสอนวิชาชีพ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภาคเอกชนส่วนใหญ่ให้ความช่วยเหลือในด้านวิทยากร การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ การสนับสนุนด้านวัสดุเครื่องมือ เครื่องจักร และการให้การฝึกอบรม

ซาเบค (Zabeck, 1995 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกศึกษา สิ่งที่สอดคล้องกับความคาดหวังของนายจ้าง ผลการวิจัยพบว่าสถานประกอบการมีความรู้สึกว่าได้ถูกจูงใจให้ลงทุน จัดการฝึกให้กับนักเรียนซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม แก่นักเรียนด้วยความสมัครใจ เพราะว่าสถานประกอบการนั้นต่างก็ได้รับประโยชน์จากการฝึกของนักเรียนด้วยเช่นเดียวกัน ผู้ที่จบการศึกษาไปแล้วจะทำงานที่เป็นประโยชน์ตอบแทนให้กับสถานประกอบการนั้นได้ทันที ได้เรียนรู้ลักษณะงานของสถานประกอบการขณะที่เข้ารับการฝึก

ปาร์กส (Parkes, 1998 : Abstract) ได้ศึกษาความต้องการทางด้านทักษะของการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมที่โบฮินจ์ สโลเวเนีย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มประเทศในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกและผู้เชี่ยวชาญจากออสเตรเลีย เยอรมัน สเปน และอังกฤษ มีความเห็น

เกี่ยวกับการปฏิรูปอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม (ฝึกอาชีพ) เพื่อป้องกันยุวชนออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบและป้องกันปัญหาทางด้านประสพการณ์ที่สังคมจำกัดไว้ ซึ่งนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบหางานได้ยากมากขึ้น ดังนั้นการออกจากโรงเรียนโดยปราศจากคุณสมบัติทางด้านอาชีพ เสี่ยงต่อการถูกจำกัดทางสังคม การป้องกันการออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบต้องมีการพัฒนาคุณภาพ โดยต้องสัมพันธ์กันทั้งการศึกษาและตลาดแรงงาน

แฮริส (Haris, 2005 : Abstract) ได้ศึกษาวิธีการทำงานของผู้ฝึกงานในบริษัทเอกชน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วิธีที่ผู้ฝึกงานเข้าร่วมในการพัฒนาผู้เรียนกับผู้ทำงานอยู่ในสถานประกอบการ ผู้ฝึกงานสามารถปรับปรุงตนเองและมีความสนใจการฝึกให้เป็นที่ยอมรับของผู้ควบคุมการฝึก โดยผู้ฝึกงานมีทักษะและความรู้เพิ่มขึ้น

สมิท (Smith, 2007: Abstract) ได้ศึกษายุทธวิธีของนายจ้างออสเตรเลียในการพัฒนาคุณภาพของผู้ฝึกงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บริษัทต่าง ๆ มีการพัฒนาคุณภาพของผู้ฝึกงานในด้านทักษะและประสพการณ์ ตลอดจนกระบวนการฝึกงาน การส่งเสริมพัฒนาผู้ฝึกงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่บางบริษัทมีการทุ่มเทด้านการฝึกทักษะและใช้เวลาฝึกที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตของบริษัทมีมากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอมาตามลำดับ แสดงว่าการผลิตกำลังคนเพื่อไปประกอบอาชีพให้มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการจะต้องร่วมมือกันในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด จึงจะทำให้กำลังคนที่ผลิตออกมามีความรู้และมีทักษะทางวิชาชีพ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมปัจจุบัน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งได้นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อ
ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการและครูฝึกในสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 280 คน จำแนกเป็นผู้ประกอบการจำนวน 140 และครูฝึกจำนวน 140 คน จากสถานประกอบการจำนวน 140 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการและครูฝึกในสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 162 คน จำแนกเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 81 คน และครูฝึกจำนวน 81 คน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก จ.) ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มของเคริจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างในนรา สมประสงค์ 2544 : 12) และกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนดังนี้

1.2.1 จำแนกสถานประกอบการในจังหวัดนครสวรรค์ตามประเภทวิชา คือ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม

1.2.2 สุ่มผู้ประกอบการและครูฝึก ในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1) ผู้ประกอบการใช้วิธีสุ่มจากบัญชีรายชื่อผู้เป็นเจ้าของกิจการ โดยให้ผู้ประกอบการคนที่ 1 ในสถานประกอบการแต่ละแห่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 81 คน

2) ครูฝึก ใช้วิธีสุ่มจากบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าครูฝึกในสถานประกอบการแต่ละแห่ง ได้ครูฝึกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 81 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน จำนวน 39 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผนการฝึก	จำนวน	9	ข้อ
2. ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ	จำนวน	10	ข้อ
3. ด้านการควบคุมดูแล	จำนวน	10	ข้อ
4. ด้านการวัดและประเมินผล	จำนวน	10	ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานและการจัดกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

2.2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2.2.3 นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบพิจารณา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก) พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินค่าความ

สอดคล้อง (Index of Congruence - IOC) ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค)

2.2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ประกอบการและครูฝึกของสถานประกอบการในจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 90 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .96

2.2.6 นำแบบสอบถามไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2550 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2550 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

3.2 นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปให้สถานประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมขอนัดหมายวันเวลาเพื่อรับแบบสอบถามคืน

แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 162 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 162 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วคัดเลือกไว้เฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่า แบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ มีความสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 นำแบบสอบถามมาลงรหัสและบันทึกข้อมูล แล้วนำไปประมวลผลเพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่เกี่ยวข้องด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2.2 การดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4.3 เปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน จำแนกตามประเภทวิชาโดยใช้การทดสอบค่าที

4.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่

5. สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น

5.1 สถิติพื้นฐาน ใช้การแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบค่าที

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 4 ตอน

ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน
ของสถานประกอบการ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังรายละเอียดซึ่งได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 4.1 – 4.9

ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทวิชา และความเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเภทวิชา	162	100
1.1 ช่างอุตสาหกรรม	118	72.8
1.2 พาณิชยกรรม	44	27.2
2. มีความเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการในฐานะ	162	100
2.1 ผู้ประกอบการ	81	50.0
2.2 ครูฝึก	81	50.0
รวม	162	

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดปฏิบัติงานในสถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและมีความเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการในฐานะผู้ประกอบการและครูฝึก

ตอนที่ 2 การดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียน ฝึกงานของ สถานประกอบการ

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการที่ร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ จำแนกเป็นรายด้าน

ที่	ด้าน	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การวางแผนการฝึก	3.87	.71	มาก
2	การดำเนินการฝึกปฏิบัติ	4.37	.51	มาก
3	การควบคุม ดูแล	4.29	.60	มาก
4	การวัดและประเมินผล	4.20	.61	มาก
	รวม	4.19	.52	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ การดำเนินการฝึกปฏิบัติ การควบคุม ดูแล การวัดและประเมินผล และการวางแผนการฝึกตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในแต่ละด้าน จำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3 – 4.6

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามกระบวนการ
ฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการวางแผนการฝึก จำแนกรายข้อ

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การจัดทำแผนการฝึกปฏิบัติงานให้กับนักเรียนฝึกงาน	3.83	.93	มาก
2	การจัดเตรียมค่าใช้จ่ายในการฝึกปฏิบัติงาน	3.57	1.15	มาก
3	การประสานงานกับวิทยาลัยที่นักเรียนฝึกงานศึกษาอยู่	3.67	1.09	มาก
4	การจัดทำตารางการฝึกปฏิบัติงานสำหรับนักเรียนฝึกงานเป็น รายบุคคล	3.69	1.11	มาก
5	การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในสถาน ประกอบการ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนฝึกงาน	4.28	.74	มาก
6	การจัดเตรียมความพร้อมให้กับครูฝึกร่วมกับวิทยาลัยที่ นักเรียนฝึกงานศึกษาอยู่	3.81	1.04	มาก
7	การจัดประชุมและชี้แจงแนวปฏิบัติแก่ครูฝึกและผู้เกี่ยวข้อง ในสถานประกอบการ	3.62	1.02	มาก
8	การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน	4.12	.90	มาก
9	การจัดเตรียมวัสดุเพื่อใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน	4.25	.84	มาก
	รวม	3.87	.71	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับ
วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทาง
วิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานด้านการวางแผนการฝึก อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในสถาน
ประกอบการ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนฝึกงาน การจัดเตรียมวัสดุเพื่อใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน
และการจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ จำแนกรายข้อ

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานแต่ละชนิดให้ถูกต้อง	4.28	.70	มาก
2.	การบำรุงรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกวิธี	4.31	.73	มาก
3.	การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานในทันที	4.26	.79	มาก
4.	การแนะนำวิธีการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามขั้นตอน	4.35	.69	มาก
5.	การทำงานเป็นทีม	4.46	.65	มาก
6.	การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	4.50	.63	มาก
7.	การกำกับดูแลให้นักเรียนฝึกงานปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนในการทำงานอย่างเคร่งครัด	4.30	.78	มาก
8.	การปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	4.50	.59	มาก
9.	การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เพื่อให้งานแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด	4.51	.63	มากที่สุด
10.	การนำความรู้ที่ศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.30	.70	มาก
	รวม	4.37	.51	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานด้านดำเนินการฝึกปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ารายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การฝึกปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เพื่อให้งานแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด ส่วนรายการอื่น ๆ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการควบคุม ดูแล จำแนกรายข้อ

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การฝึกปฏิบัติงานให้เป็นไปตามตาราง/ปฏิทินการฝึกปฏิบัติงาน	4.04	.84	มาก
2.	การปฏิบัติตามระเบียบของสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด	4.31	.74	มาก
3.	การนำเครื่องมือ และอุปกรณ์ไปใช้ให้ถูกต้องตามลักษณะงาน	4.49	.71	มาก
4.	การใช้วัสดุ อุปกรณ์ ให้เป็นไปอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.45	.71	มาก
5.	การบันทึกผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานเป็นรายบุคคล	4.14	.84	มาก
6.	การลงเวลาก่อนและหลังการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงาน	4.31	.85	มาก
7.	การเก็บรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบในที่ที่กำหนดไว้	4.34	.74	มาก
8.	การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด	4.26	.83	มาก
9.	การปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนดไว้	4.23	.75	มาก
10.	การอยู่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการจนครบตามระยะเวลาที่กำหนด	4.40	.83	มาก
	รวม	4.29	.60	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานด้านการควบคุม ดูแล อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ การนำเครื่องมือและอุปกรณ์ไปใช้ให้ถูกต้องตามลักษณะงาน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ให้เป็นไปอย่างประหยัดและคุ้มค่าและการอยู่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการจนครบตามระยะเวลาที่กำหนด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามกระบวนการ
ฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกรายข้อ

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การกำหนดเกณฑ์วิธีการวัด และประเมินผลตามข้อตกลงกับ สถานศึกษา	4.10	.80	มาก
2.	การชี้แจงวิธีการวัดและประเมินผลให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้	4.05	.82	มาก
3.	การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานเป็นระยะ อย่างสม่ำเสมอ	4.12	.81	มาก
4.	การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานตาม เกณฑ์ที่กำหนด	4.15	.80	มาก
5.	การบันทึกความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงาน เป็นรายบุคคล	4.30	2.34	มาก
6.	การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่มอบหมายทุกครั้ง	4.36	.67	มาก
7.	การตรวจสอบความเรียบร้อยของการปฏิบัติงานประจำวัน	4.37	.71	มาก
8.	การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานตามสภาพ การปฏิบัติงานที่เป็นจริง	4.30	.77	มาก
9.	การแจ้งผลการฝึกงานให้นักเรียนฝึกงานได้รับรู้เป็นระยะเพื่อ การปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น	4.16	.77	มาก
10.	การรายงานผลการฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานต่อ วิทยาลัยฯ ตามข้อตกลง	4.14	.86	มาก
	รวม	4.20	.61	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับ
วิทยาลัย ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทาง
วิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ การตรวจสอบความเรียบร้อยของการปฏิบัติงานประจำวัน
การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่มอบหมายทุกครั้ง และการบันทึกความก้าวหน้าในการ
ปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานเป็นรายบุคคลกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงาน
ตามสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นจริง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทาง วิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ปรากฏดังรายละเอียด ในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามประเภทวิชา

ที่	ด้าน	ประเภทวิชา				t	p
		ช่าง		พาณิชย			
		อุตสาหกรรม	กรรม	กรรม	กรรม		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การวางแผนการฝึก	3.92	.73	3.72	.65	1.54	.13
2	การดำเนินการฝึกปฏิบัติ	4.45	.50	4.16	.48	3.27	.00
3	การควบคุม ดูแล	4.34	.62	4.16	.52	1.69	.09
4	การวัดและประเมินผล	4.27	.63	4.01	.52	2.39	.02
	รวม	4.25	.53	4.02	.48	2.50	.01

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับสถานประกอบการประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติและด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านอื่น ๆ นอกนั้นมีการดำเนินการไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์จำแนกตามค่าความถี่ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.8 – 4.9

ตารางที่ 4.8 รายการปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ จำแนกตามค่าความถี่

รายการปัญหา	ความถี่
1. ช่วงระยะเวลาในการฝึกงานตามที่หลักสูตรกำหนดไม่เพียงพอต่อการสร้างทักษะทางวิชาชีพ	31
2. นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีบางเรื่องค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดผลกระทบต่อ การฝึกทักษะทางวิชาชีพ	29
3. การติดต่อประสานงานระหว่างวิทยาลัยกับสถานประกอบการในระหว่างนักเรียนฝึกงานค่อนข้างล่าช้าเป็นบางกรณี	25
4. นักเรียนฝึกงานแต่ละคนได้รับการนิเทศจากครูผู้นิเทศของวิทยาลัยค่อนข้างน้อย และไม่ต่อเนื่อง	23
5. นักเรียนฝึกงานบางคนขาดความรับผิดชอบ	22
6. สถานประกอบการบางแห่งมีความพร้อมในการฝึกทักษะค่อนข้างน้อย	19
7. สถานประกอบการบางแห่งมีนักเรียนฝึกงานจำนวนมากทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง	18
8. สถานประกอบการบางแห่งไม่สามารถฝึกทักษะทางวิชาชีพให้นักเรียนได้อย่างครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ	16
9. ครูฝึกในสถานประกอบการบางแห่งขาดเทคนิคและกลวิธีที่ดีในการถ่ายทอด ความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ	15

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานที่มีค่าความถี่มากที่สุดตามรายการแรก ได้แก่ ช่วงระยะเวลาในการฝึกงานตามที่หลักสูตรกำหนดไม่เพียงพอต่อการสร้างทักษะทางวิชาชีพ นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีบางเรื่องค่อนข้าง

น้อยทำให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษาวิชาชีพ และการติดต่อประสานงานระหว่างวิทยาลัย
กับสถานประกอบการในระหว่างนักเรียนฝึกงานค่อนข้างล่าช้าเป็นบางกรณีตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานจำแนกตาม
รายการปัญหา

ข้อเสนอแนะ
1. ควรขยายเวลาในการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการให้นานขึ้น (ความถี่ 35)
2. วิทยาลัยควรกำกับและตรวจสอบการสอนภาคทฤษฎีแก่นักเรียนให้ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพให้ มากขึ้น(ความถี่ 30)
3. วิทยาลัยควรหารูปแบบและช่องทางในการติดต่อกับสถานประกอบการในช่วงระหว่างนักเรียนฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการให้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ (ความถี่ 22)
4. วิทยาลัยควรจัดครูนิเทศนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ 27)
5. วิทยาลัยควรปลูกฝังนักเรียนให้มีความรับผิดชอบและเห็นความสำคัญของการฝึกงาน (ความถี่ 20)
6. วิทยาลัยควรจัดประชุมชี้แจงสถานประกอบการเกี่ยวกับวิชาการ เตรียมความพร้อมในการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน (ความถี่ 19)
7. วิทยาลัยควรจัดส่งนักเรียนฝึกงานให้มีจำนวนเหมาะสมกับขีดความสามารถของสถานประกอบการแต่ละแห่ง (ความถี่ 15)
8. วิทยาลัยควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาเทคนิคการถ่ายทอดแก่ครูฝึกของสถานประกอบการเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 12)

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน เรียงตามรายการปัญหามีรายการแรก ได้แก่ ควรขยายเวลาในการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการให้นานขึ้น วิทยาลัยควรกำกับและตรวจสอบการสอนภาคทฤษฎีแก่นักเรียนตามมาตรฐานวิชาชีพให้มากขึ้น และวิทยาลัยควรหารูปแบบและช่องทางในการติดต่อกับสถานประกอบการในช่วงระหว่างนักเรียนฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการให้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ จำแนกตามประเภทวิชา

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 *กลุ่มตัวอย่าง* ได้แก่ ผู้ประกอบการและครูฝึกของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 162 คน จำแนกเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 81 คน ครูฝึก จำนวน 81 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ

1.2.2 *เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย* เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 39 ข้อ มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .96

1.2.3 *การเก็บรวบรวมข้อมูล* ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2550 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2550 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 162 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 162 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืน คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
- 2) การดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- 3) การเปรียบเทียบการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ จำแนกตามประเภทวิชา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที
- 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าความถี่

1.3 ผลการวิจัย พบว่า

1.3.1 สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการดำเนินการฝึก ด้านการควบคุม ดูแล ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการวางแผนการฝึกตามลำดับ

1.3.2 สถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติและด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านอื่น ๆ นอกนั้นมีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานไม่แตกต่างกัน

1.3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ที่สำคัญสามอันดับแรก ได้แก่ 1) ช่วงระยะเวลาในการฝึกงานตามที่หลักสูตรกำหนดไม่เพียงพอต่อการสร้างทักษะทางวิชาชีพ 2) นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีบางเรื่องค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดผลกระทบต่อการฝึกทักษะทางวิชาชีพ และ 3) การติดต่อประสานงานระหว่างวิทยาลัยกับสถานประกอบการในระหว่างนักเรียนฝึกงานค่อนข้างล่าช้าเป็นบางกรณี ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน คือ

- 1) ควรขยายเวลาในการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการให้นานขึ้น

2) วิทยาลัยควรกำกับและตรวจสอบการสอนภาคทฤษฎีให้นักเรียนให้ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพให้มากขึ้น และ 3)วิทยาลัยควรหารูปแบบและช่องทางในการติดต่อกับสถานประกอบการในช่วงระหว่างนักเรียนฝึกงานปฏิบัติงานในสถานประกอบการให้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ตามลำดับ

2. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ การควบคุม ดูแล การวัดและประเมินผล และการวางแผนการฝึกตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยวรรณ วรวิทย์รัตนกุล (2544 : 47) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในจังหวัดนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักผู้ตรวจการประจำเขต ตรวจราชการที่ 2 (2549 : 52) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา ในสถานประกอบการ สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 2 และ 3 ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษาในสถานประกอบการ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

การที่สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก อาจมีสาเหตุมาจากวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ทุกแห่ง มุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกงานในสถานประกอบการ โดยมีการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการ เพื่อชี้แจงขั้นตอนและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับสถานประกอบการในการรับนักเรียนฝึกงานเข้าฝึกทักษะทางวิชาชีพ มีการจัดทำเอกสารและคู่มือในการดำเนินการของสถานประกอบการให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการฝึก ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ ด้านการควบคุม ดูแล และด้านการวัดและประเมินผล

โดยสถานศึกษาได้มอบเอกสารดังกล่าวให้สถานประกอบการถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และนอกจากนั้นสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ทุกแห่งยังได้มีการติดตามและประสานงานกับสถานประกอบการทุกแห่งอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การที่สถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแตกต่างกันในด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติและด้านการวัดและประเมินผลโดยสถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าสถานประกอบการประเภทวิชาพาณิชยกรรม น่าจะมีสาเหตุมาจากลักษณะการฝึกทักษะทางวิชาชีพของนักเรียนฝึกงานประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ซึ่งต้องใช้เครื่องมือเครื่องจักร ที่มีคุณลักษณะเฉพาะด้านมีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้ เครื่องมือ เครื่องจักร บางเครื่องอาจก่อให้เกิดอันตรายถ้าผู้ใช้งานไม่มีความรู้ความสามารถดีพอ จึงทำให้สถานประกอบการต้องเอาใจใส่ในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้สถานประกอบการยังต้องกำกับตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของนักเรียนฝึกงานในทุกขั้นตอน เพื่อสรุปผลรวมเมื่อเสร็จสิ้นงาน ส่วนการฝึกทักษะทางวิชาชีพของนักเรียนฝึกงานประเภทวิชาพาณิชยกรรมจะเป็นลักษณะของการทำงานด้านบริการ การพัฒนาทักษะในงานด้านธุรการ และงานสำนักงาน ซึ่งมีการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานโดยรวมเมื่องานเสร็จสิ้น ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาจึงอาจเป็นสาเหตุให้สถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ด้านการดำเนินการฝึกปฏิบัติ และด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกัน

ส่วนในด้านการวางแผนการฝึกและด้านการควบคุม ดูแล ซึ่งสถานประกอบการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานไม่แตกต่างกันนั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการทุกแห่งได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของการทำงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยวิทยาลัยได้จัดประชุม

ชี้แจงและมอบคู่มือในการจัดการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนให้กับสถานประกอบการทุกแห่ง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเช่นเดียวกันทั้งสองประเภทวิชา

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับ วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการตามกระบวนการฝึกทักษะทาง วิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน ปรากฏ ว่า ด้านการวางแผนการฝึก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรกำหนดนโยบายหรือแนวทาง ในการดำเนินงานของวิทยาลัยในการประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อร่วมกันวางแผนใน การดำเนินการจัดการฝึกงานแก่นักเรียนฝึกงาน ให้สามารถนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลได้อย่าง แท้จริง

3.1.2 วิทยาลัยควรมีการประสานงานกับสถานประกอบการให้มากขึ้นและจัดให้ มีการประชุมชี้แจงผู้ประกอบการและครูฝึกในสถานประกอบการ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเตรียมการในการวางแผนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน เพื่อให้สามารถ ดำเนินการวางแผนการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติได้จริง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการวางแผนการฝึกทักษะทาง วิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการในเชิงลึกเพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาระบบการวางแผนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัญญา วีระยวธรณ และพิมพ์ร ศะริจันทร์ (2540) *สภาพและความพึงใจในการจัดการเรียน การสอนระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ เขตภาคเหนือ*
- กัลยา อยู่บ้านคลองและคณะ (2540) "ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมกับสุขภาพจิต ของวัยรุ่นในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิค พิษณุโลก" *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร (อัดสำเนา)*
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535) "รายงานการวิจัยเรื่องการจัดฝึกภาคปฏิบัติให้นักศึกษา มีความสามารถในการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน"
- จรรยา ชูลาก (2524) *การอบรมศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร*
- ชาติรี รัตนวงศ์ (2525) "การประเมินผลการส่งนักศึกษาช่างเทคนิคของวิทยาลัยเทคโนโลยี อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ออกฝึกงานใน หน่วยงานอุตสาหกรรม" *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (อัดสำเนา)*
- ดวงเดือน สายเชื้อ (2542) "การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ" *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*
- ณอม มงคลชื่น (2545) "การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี : กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก" *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม*
- ทรงศักดิ์ ไชยพงษ์ (มปป.) *การนำเสนอรูปแบบการฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ*
- บัญญัติ ลาขโรจน์ (มปป.) "การอาชีวศึกษา : การแข่งขันเศรษฐกิจไทยภายใต้สถานการณ์ใหม่ ของโลก" จาก <http://www.ttc.ac.th/text/text2.html>
- บุญชม ศรีสะอาด (2532) *การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์บรรณกิจ*

- ประชาคม จันทรชิต (2541) "การศึกษาค้นคว้าความต้องการของตลาดแรงงานและคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่สถานประกอบการในจังหวัดปัตตานี ฟังประสงค์" ปัตตานี : วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี
- ปวีณ์ ดาบเพชร (2538) "ศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานประกอบการที่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร และการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- ปิยวรรณ วรวิทย์รัตนกุล (2544) "การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในจังหวัดนครสวรรค์ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการ" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พรนิภา โรจนวิลาวัลย์ (2544) "การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พินิจ สว่างคำ (2529) "ความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน กรอ. พอ. คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ" การศึกษาเพื่ออาชีพ
- พิมพ์พร ศะริจันทร์ (มปป.) "การฝึกงาน 1 ภาคเรียน" จาก <http://www.nsdv.go.th/pr/text/training.htm>
- พิมพ์พร ศะริจันทร์ (2545) สภาพและความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ เขตภาคเหนือ
- ปิญญู สาร (2526) *หลักการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ครูสภา
- ราชบัณฑิตยสถาน (2525) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์ อจท.
- วรวิทย์ ศรีตระกุล (2540) "ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างยนต์กับวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง (อัสสัมชัญ)
- วาสนีย์ กฤษณวรรณ (2539) "กระบวนการตัดสินใจของผู้ปกครองในการศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาของบุตรหลาน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม" กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- วีระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2540) รายงานการวิจัย เรื่อง สถานภาพและวิธีการจัดการศึกษาของสถาน
ประกอบกร กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สมนิต พนมยงค์ (มปป.) สภาพและปัญหาของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา
ร่วมกับสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา ภาคใต้ 5
- สมยศ นาวิกการ (2526) ทฤษฎีองค์การ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์บรรณกิจ,
สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ข "สรุปผลการประชุม
เชิงปฏิบัติการ เรื่องการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมตามแนวพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542." (7-9 ตุลาคม) : (อัดสำเนา)
- _____. (2529) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พุทธศักราช 2530 - 2534
กรุงเทพมหานคร พัฒนศึกษา
- _____. (2541) การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในการผลิต
และพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน
- _____. (2543) สรุปผลการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ภาคเรียนที่ 1
ประจำปีการศึกษา 2543. ม.ป.ท.
- สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 2 (2549) สภาพการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา
ในสถานประกอบการ สังกัดคณะกรรมการอาชีวศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 2
และ 3
- สุวิทย์ คุณกิตติ (2544) "คำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาผู้บริหารสังกัดกรมอาชีวศึกษา"ในสรุป
การประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหารสังกัดกรมอาชีวศึกษาประจำปีงบประมาณ 2545
(วันที่ 5-9 พฤศจิกายน 2544 ณ โรงแรมลีการ์เดนส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา)
- อาชีวศึกษา, กรม (2539) คู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรุงเทพมหานคร
วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
- _____. (2541) คู่มือการฝึกงานทำโครงการวิชาชีพ. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์การศาสนา
- _____. (2546) ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการจัดการเรียนการสอน การเบิกจ่ายเงิน
ค่าสอนพิเศษและค่าตอบแทนของบุคลากรในสถานศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สังกัด
กรมอาชีวศึกษา (อัดสำเนา)
- _____. (2546) ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 หน่วยศึกษานิเทศก์
(อัดสำเนา)

- อาชีวศึกษา, กรม (2546) *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ฉบับปรับปรุง*
หน่วยศึกษานิเทศก์ (อัครลำเนา)
- อำนาจ นาคทัต (2540) *การพัฒนาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคระยอง*
กรุงเทพมหานคร กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา
- Aguirre, Jeanne M. (1994). "Private Sector Business Assistance to Vocational Education Programs Achieved Through Participation in the Vocational Instruction Practicum." *Dissertation Abstracts International* 54, 8.
- American Association of School Administrations. (1955). *Staff Relation in School Administration*. Washington : Copyright.
- Bowman, Mary Nell and Terrass, Joyce J. (1977). "Work Experience A Necessary Integradient in Occupational Home Economics" *Journal of Home Economics*, Vol.69 No.3.
- Ferier, John L. (1973). "Lumping Life into Vocational Programs" *Industrial Education* Vol.62 No.8.
- Fibel, Lawis R. (1972). "Should Schools and Industry Train Technicians?" *Industrial Education* Vol.01 No.1.
- Fairchild, Patricia J. (1991). "The Design of a Model For Assessing the Role of a University System in Vocational Education : Implications for Economic Development." *Dissertation Abstracts International* 52, 3.
- Good, Carter V. (1959). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book.
- Harris, Roger. (2005). "A Huge Learning Curve":TAFE Practitioners Ways of working with Private Enterprise. A National vocational Education and training Research and Evaluation Program Report (ED 493893).
- Mason, Ralph E and Others.(1981). *Cooperative ccupational Education*. Danvill : The Inter – State Prinster & Publishers.
- National Centre for Vocational Education Research, Leabrook (Australia)
Australian Vocational Education and Training 1998. Report 1999 :
146.
- Parkes, David. (1998). *Vocational Education and Training in Central and Eastern Europe*
Report.

- Schuler, Barbara L. (1990). "Citizen Participation in Education Decision-making."
Dissertation Abstracts International 51, 8 2595-A.
- Smith, Erica. (2007). "Australian Employers Strategies to Improve the Quality of Apprentices" Journal Articles; Report Research.
- UNESCO. (1999). Technical and Vocation and Education and Training : A version the Twenty – First Century. Recommendations to the Director – General of UNESCO. Paper presented at the International congress on Technical and Vocational Education (2nd , Seoul, South Korea , April 26-30 1999). Available [http:// thailis- web . Uninet.th](http://thailis-web.Uninet.th) / ERIC (Accessed February 27 2001).
- Wray, and Others. (1992). *Employer Involvement in Shames of Unified Vocation* Preparation Burks : The Near Nelson Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. ชื่อ นางพรลณี ชัยรัตน์
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. สาขาบริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้บริหารสถานศึกษาเชี่ยวชาญ
2. ชื่อ นางสาวปิยวรรณ วรวิทย์รัตนกุล
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. สาขาบริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้บริหารสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
3. ชื่อ นายทองคำ ดินะลา
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์
วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาบริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
4. ชื่อ ดร.สุรพงษ์ พูลอิม
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการอาชีพบรรพตพิสัย
วุฒิการศึกษา ศศ.ด.อาชีวศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ
5. ชื่อ นายธีรชัย คุ่มเขต
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการอาชีพบรรพตพิสัย
วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาบริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ
6. ชื่อ ดร.ธชณัฐ ไยบัว
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยเทคนิคอุทัยธานี
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. สาขาบริหารการศึกษา, กศ.ด.เทคโนโลยีการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการ ครูนิเทศการฝึกงาน

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/212

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 เมษายน 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางพรลณี ชัยรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย สิบเอกวีระศักดิ์ สุคันธจันทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่องกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ของสถานประกอบการที่
เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักสูตรและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
บริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวกรรมนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวกรรมนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0 2503 2870 โทรสาร 0 2503 3566 - 7

(สำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/212

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 เมษายน 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวปิยวรรณ วรวิทย์รัตนกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย สิบเอกวีระศักดิ์ สุคันธจันทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่องกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ของสถานประกอบการที่
เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักสูตรและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
บริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวะธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวะธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0 2503 2870 โทรสาร 0 2503 3566 - 7

(ลำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/212

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 เมษายน 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายทองคำ ตินะลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย สิบเอกวีระศักดิ์ สุคันธจันทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่องกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ของสถานประกอบการที่
เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักสูตรและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
บริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวรธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวรธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0 2503 2870 โทรสาร 0 2503 3566 - 7

(ลำนานา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/212

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 เมษายน 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุรพงษ์ พูลอิม

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย สิบเอกวีระศักดิ์ สุกันธจันทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่องกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ของสถานประกอบการที่
เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักสูตรและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
บริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0 2503 2870 โทรสาร 0 2503 3566 - 7

(สำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/212

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 เมษายน 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายธีรชัย คุ้มเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย สิบเอกวีระศักดิ์ สุคันธจันทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่องกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ของสถานประกอบการที่เข้า
ร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวให้นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักสูตรและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
บริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวกรรมนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวกรรมนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0 2503 2870 โทรสาร 0 2503 3566 - 7

(สำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/212

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 เมษายน 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ธชนัฐ ไบบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย สิบเอกวีระศักดิ์ สุคันธจันทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่องกระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน ของสถานประกอบการที่
เข้าร่วมโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวให้นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักสูตรและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
บริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการ
วิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวกรรมนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวกรรมนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0 2503 2870 โทรสาร 0 2503 3566 - 7

(สำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 304

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุทัยธานี

เนื่องด้วย ส.อ.วีระศักดิ์ สุคันธจันทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง กระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ ที่เข้าร่วม
โครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

ในการนี้ นักศึกษา จำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยขอความ
อนุเคราะห์จากสถานประกอบการที่รับนักเรียนฝึกงานจากวิทยาลัยเทคนิคอุทัยธานี ทั้งนี้จะมีให้
เป็นการรบกวนการปฏิบัติงานของนักเรียนและสถานประกอบการ และผลการวิจัยที่ได้จะเป็น
ประโยชน์แก่วงานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษา ได้ทดลอง
เครื่องมือตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวกรรมนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวกรรมนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 - 7

(สำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 389

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ประกอบการและครูฝึกของสถานประกอบการ

เนื่องด้วย ส.อ.วีระศักดิ์ สุคันธจันทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง กระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ ที่เข้าร่วม
โครงการความร่วมมือกับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากท่านซึ่งเป็นผู้ประกอบการและ
ครูฝึกของสถานประกอบการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษา ดำเนินการ
เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับ
ความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 - 7

ภาคผนวก ค

ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 1 ค แสดงค่าความตรงเชิงเนื้อหา

ข้อคำถามที่	คะแนนผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่						รวม	ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6		
ตอนที่ 2 การวางแผนการฝึก								
1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	0	5	0.83
7	+1	+1	0	+1	+1	0	4	0.67
8	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
13	+1	+1	0	+1	+1	0	4	0.67
14	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	0.83
15	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
16	+1	+1	0	+1	+1	0	4	0.67
17	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
18	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	0.83
19	+1	+1	+1	0	+1	+1	5	0.83
20	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
21	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
22	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	0.83
23	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
24	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00

ตารางที่ 1 ค (ต่อ)

ข้อคำถามที่	คะแนนผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่						รวม	ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6		
25	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
26	0	+1	+1	+1	+1	+1	5	0.83
27	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
28	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
29	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
30	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
31	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
32	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
33	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
34	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
35	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
36	+1	0	+1	+1	+1	+1	5	0.83
37	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00
38	+1	+1	+1	0	+1	+1	5	0.83
39	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00

ตารางการที่ 2 ค แสดงค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.952	.963	39

ข้อ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	159.82	401.651	.625	.950
2	160.07	408.255	.349	.952
3	159.98	403.049	.489	.951
4	159.96	399.793	.555	.951
5	159.36	403.811	.718	.950
6	159.84	401.875	.546	.951
7	160.02	397.117	.679	.950
8	159.53	402.437	.619	.950
9	159.40	403.223	.647	.950
10	159.36	405.637	.689	.950
11	159.33	406.335	.639	.950
12	159.39	407.693	.546	.950
13	159.30	406.148	.688	.950
14	159.19	409.071	.619	.950
15	159.15	409.506	.621	.950
16	159.35	405.882	.609	.950
17	159.15	411.158	.595	.950
18	159.14	408.801	.649	.950
19	159.35	407.993	.609	.950
20	159.60	400.576	.726	.949
21	159.33	405.056	.675	.950

ตารางการที่ 2 ค (ต่อ)

ข้อ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
22	159.15	406.206	.662	.950
23	159.20	408.694	.575	.950
24	159.51	400.960	.711	.949
25	159.34	404.797	.587	.950
26	159.31	404.985	.672	.950
27	159.39	400.686	.735	.949
29	159.25	404.013	.627	.950
30	159.54	402.896	.686	.950
31	159.60	402.378	.687	.950
32	159.52	404.822	.618	.950
33	159.50	403.866	.658	.950
34	159.35	403.087	.183	.962
35	159.29	408.841	.605	.950
36	159.28	408.016	.600	.950
37	159.35	403.807	.683	.950
38	159.49	403.593	.697	.950
39	159.51	401.792	.669	.950

Reliability Statistics

Alpha = .952 N of Items = 39

ตารางที่ 3 ค แสดงค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.952	.963	39

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach' s Alpha if Item Deleted
Prepraticum1	159.82	401.651	.625	.950
Prepraticum2	160.07	408.255	.349	.952
Prepraticum3	159.98	403.049	.489	.951
Prepraticum4	159.96	399.793	.555	.951
Prepraticum5	159.36	403.811	.718	.950
Prepraticum6	159.84	401.875	.546	.951
Prepraticum7	160.02	397.117	.679	.950
Prepraticum8	159.53	402.437	.619	.950
Prepraticum9	159.40	403.223	.647	.950
Praticum10	159.36	405.637	.689	.950
Praticum11	159.33	406.335	.639	.950
Praticum12	159.39	407.693	.546	.950
Praticum13	159.30	406.148	.688	.950
Praticum14	159.19	409.071	.619	.950
Praticum15	159.15	409.506	.621	.950
Praticum16	159.35	405.882	.609	.950
Praticum17	159.15	411.158	.595	.950
Praticum18	159.14	408.801	.649	.950
Praticum19	159.35	407.993	.609	.950
Supervision20	159.60	400.576	.726	.949
Supervision21	159.33	405.056	.675	.950
Supervision22	159.15	406.206	.662	.950
Supervision23	159.20	408.694	.575	.950
Supervision24	159.51	400.960	.711	.949
Supervision25	159.34	404.797	.587	.950
Supervision26	159.31	404.985	.672	.950
Supervision27	159.39	400.686	.735	.949
Supervision28	159.41	407.374	.588	.950
Supervision29	159.25	404.013	.627	.950
Evaluation30	159.54	402.896	.686	.950
Evaluation31	159.60	402.378	.687	.950
Evaluation32	159.52	404.822	.618	.950
Evaluation33	159.50	403.866	.658	.950
Evaluation34	159.35	403.087	.183	.962
Evaluation35	159.29	408.841	.605	.950

ตารางที่ 3 ค (ต่อ)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach' s Alpha if Item Deleted
Evaluation36	159.28	408.016	.600	.950
Evaluation37	159.35	403.807	.683	.950
Evaluation38	159.49	403.593	.697	.950
Evaluation39	159.51	401.792	.669	.950

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มี 3 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 กระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานของสถานประกอบการ
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน
2. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด
เนื่องจากผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมเท่านั้นและจะปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นความลับ
3. ขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. สถานประกอบการของท่านประกอบกิจการด้าน

() ช่างอุตสาหกรรม

() พาณิชยกรรม

2. ท่านเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการในฐานะ

() ผู้ประกอบการ

() ครูฝึก

ตอนที่ 2

กระบวนการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงาน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละรายการ แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ระดับการปฏิบัติตามความเป็นจริง ดังนี้

ถ้าท่านมีการดำเนินการตามข้อความในรายการนั้นในระดับมากที่สุด ให้กา ✓ ในช่อง 5

ถ้าท่านมีการดำเนินการตามข้อความในรายการนั้นในระดับมาก ให้กา ✓ ในช่อง 4

ถ้าท่านมีการดำเนินการตามข้อความในรายการนั้นในระดับปานกลางให้กา ✓ ในช่อง 3

ถ้าท่านมีการดำเนินการตามข้อความในรายการนั้นในระดับน้อย ให้กา ✓ ในช่อง 2

ถ้าท่านมีการดำเนินการตามข้อความในรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด ให้กา ✓ ในช่อง 1

ตัวอย่างการตอบ

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
0	มีการจัดระบบการฝึกงานให้กับนักเรียน ที่ชัดเจน	✓					

คำอธิบาย จากตัวอย่างในข้อ 0 ท่านได้พิจารณาแล้วเห็นว่า สถานประกอบการของท่านมีการจัดระบบการฝึกงานให้กับนักเรียนที่ชัดเจน ในระดับมากที่สุด ท่านจึงกา ✓ ในช่อง 5

ต่อไปนีขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละรายการอย่างรอบคอบแล้วตอบคำถามตามความเป็นจริง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	สถานประกอบการของท่านมีการดำเนินการก่อนการฝึกปฏิบัติงานทางวิชาชีพในรายการต่อไปนี้เพียงใด						
1	การจัดทำแผนการฝึกปฏิบัติงานให้กับนักเรียนฝึกงาน						
2	การจัดเตรียมค่าใช้จ่ายในการฝึกปฏิบัติงาน						
3	การประสานงานกับวิทยาลัยที่นักเรียนฝึกงานศึกษาอยู่						
4	การจัดทำตารางการฝึกปฏิบัติงานสำหรับนักเรียนฝึกงานเป็นรายบุคคล						
5	การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในสถานประกอบการ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนฝึกงาน						
6	การจัดเตรียมความพร้อมให้กับครูฝึกร่วมกับวิทยาลัยที่นักเรียนฝึกงานศึกษาอยู่						
7	การจัดประชุมและชี้แจงแนวปฏิบัติแก่ครูฝึกและผู้เกี่ยวข้องในสถานประกอบการ						
8	การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน						
9	การจัดเตรียมวัสดุเพื่อใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน						

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	สถานประกอบการของท่านมีการดำเนินการฝึกปฏิบัติงานทางวิชาชีพในรายการต่อไปนี้เพียงใด						
10	การใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานแต่ละชนิดให้ถูกต้อง						
11	การบำรุงรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกวิธี						
12	การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานในทันที						
13	การแนะนำวิธีการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามขั้นตอน						
14	การทำงานเป็นทีม						
15	การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง						
16	การกำกับดูแลให้นักเรียนฝึกงานปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนในการทำงานอย่างเคร่งครัด						
17	การปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น						
18	การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เพื่อให้งานแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด						
19	การนำความรู้ที่ศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน						

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
	สถานประกอบการของท่านมีการดำเนินการควบคุม ดูแล การฝึกปฏิบัติงานทางวิชาชีพในรายการต่อไปนี้เพียงใด						
20	การฝึกปฏิบัติงานให้เป็นไปตามตาราง/ปฏิทินการฝึกปฏิบัติงาน						
21	การปฏิบัติตามระเบียบของสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด						
22	การนำเครื่องมือ และอุปกรณ์ไปใช้ให้ถูกต้องตามลักษณะงาน						
23	การใช้วัสดุ อุปกรณ์ ให้เป็นไปอย่างประหยัดและคุ้มค่า						
24	การบันทึกผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานเป็นรายบุคคล						
25	การลงเวลาก่อนและหลังการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงาน						
26	การเก็บรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบในที่ที่กำหนดไว้						
27	การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด						
28	การปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนดไว้						
29	การอยู่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการจนครบตามระยะเวลาที่กำหนด						

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
	สถานประกอบการของท่านมีการวัดและประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานทางวิชาชีพ ในรายการต่อไปนี้เพียงใด						
30	การกำหนดเกณฑ์วิธีการวัด และประเมินผลตามข้อตกลงกับสถานศึกษา						
31	การชี้แจงวิธีการวัดและประเมินผลให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้						
32	การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ						
33	การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานตามเกณฑ์ที่กำหนด						
34	การบันทึกความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานเป็นรายบุคคล						
35	การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่มอบหมายทุกครั้ง						
36	การตรวจสอบความเรียบร้อย ของการปฏิบัติงานประจำวัน						
37	การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานตามสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นจริง						
38	การแจ้งผลการฝึกงานให้นักเรียนฝึกงานได้รับรู้เป็นระยะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น						
39	การรายงานผลการฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานต่อวิทยาลัยฯ ตามข้อตกลง						

ตอนที่ 3

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. สถานประกอบการของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางวิชาชีพแก่นักเรียน
ฝึกงานอะไรที่สำคัญบ้าง โปรดระบุ

1.1).....

.....

1.2).....

.....

1.3).....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกทักษะวิชาชีพแก่นักเรียนฝึกงานอย่างไร โปรดระบุ

2.1).....

.....

2.2).....

.....

2.3).....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาตอบคำถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก จ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย

ตารางแสดงที่ 1 จ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา

สถานประกอบการประเภทวิชา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้ประกอบการ	ครูฝึก	ผู้ประกอบการ	ครูฝึก
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม				
สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์	33	33	18	18
สาขาวิชาไฟฟ้า	25	25	14	14
สาขาวิชาเครื่องกล	23	23	12	12
สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง	13	13	7	7
สาขาวิชาโลหะการ	5	5	5	5
สาขาวิชาการก่อสร้าง	3	3	3	3
รวม	102	102	59	59
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม				
สาขาวิชาการบัญชี	18	18	9	9
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	13	13	6	6
สาขาวิชาเลขานุการ	4	4	4	4
สาขาวิชาการขาย	3	3	3	3
รวม	38	38	22	22
รวมทั้งสิ้น	140	140	81	81

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	สิบเอกวีระศักดิ์ สุคันธจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	5 มิถุนายน 2498
สถานที่เกิด	อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	6/1 ถนนสะแกกรังออก ตำบลอุทัยใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี
ประวัติการศึกษา	ค.อ.บ.(อุตสาหกรรม) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ.2522 ศศ.ม.(บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2550
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ